

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

KETVIRTADIENIS-THURSDAY – BIRŽELIS-JUNE 10, 2021 • Vol. CXII NR. 45

Kaina 2.00 dol.

PERIODICALS

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 06-09-2021

Talentingiems vaikams – įspūdingos premijos

Amerikoje gyvena daugybė talentingų lietuvių vaikų – tuo yra įsitikinę JAV LB atstovai. Kultūros tarybos pastangomis buvo sėkmingai surengtas pirmasis vaikų talentų konkursas, kuriame dėl prizinių vietų varžėsi 28 dalyviai, o laimėtojai buvo apdovanoti piniginėmis premijomis. Rengėjai neabejoja, kad šis konkursas taps tradiciniu, o norinčių jame dalyvauti kasmet vis daugės.

Apie birželio 5 dieną galerijoje „Siela“ vykusį konkurso finalą – 4 psl.

DRAUGAS

laikraštis lietuviams
leidžiamas nuo 1909 metų

Žinia apie Vilniuje sukurtą „Portala“ apskriejo pasaulį

Pandemijos pradžioje Vilnius ne kartą buvo atsidūręs pirmuosiose pasaulio žiniasklaidos puslapiuose kaip optimistiškas ir idėjų nestokojantis miestas. Naujasis projektas dar kartą siunčia žinią pasauliui, kad talentas ir kūrybiškumas gali padėti įveikti bet kokias kliūtis.

– 13 psl.

Amžinai jaunas – V. Mačernis

2021-ieji yra paskelbti poeto Vytauto Mačernio metais. Nors žuvo būdamas vos 23-ejų, poetas visuotinai pripažįstamas jauniausiu lietuvių literatūros klasiku.

Poeto Vytauto Mačernio metais artimiau susipažinkime su jo gyvenimu. – 12 psl.

Malonumas skirtas gražiam kūnui, o skausmas – gražiai sielai – Oscar Wilde

Iš Baltarusijos kasdien ateina vis naujos bauginančios žinios. Viena iš jų – Lukašenkos režimo sulaukyto žurnalisto Aleksandro Pratasevičiaus „interviu“ valstybinei televizijai. Jį suėmė priverstinai nutupdę tarptautiniu maršrutu į Vilnių skridusį lėktuvą, prie jo neprileidžia advokato ir gydytojo, bet per provyriausybinę televiziją jau paskelbė du filmus, kuriuose šis žurnalistas „duoda“ parodymus. Jis parodytas pačiu baisiausiu rakursu – paneigiančiu visa tai, ką darė ir kuo tikėjo. Juk jis dar būdamas moksleivis važiavo į Ukrainą stebėti, kaip vyksta revoliucija – Maidanas ir mokėsi būti revoliucionieriumi. O štai tuose lukašenkinio KGB filmuose jis kalba Lukašenkos lūpomis – paniekinančiai pasakoja apie savo buvusius bendražygius, kurie esą yra parsidavę Vakarams ir pinigams, rieja si tarp savęs dėl būsimų pozicijų ateities Baltarusijoje. Jis teigia, kad protestuoti nebėra prasmės, nes baltarusiai jau to nebenori, o Lukašenką jis gerbiantis.

Baltarusių opozicijos lyderė Sviatlana Cichanouskaja, pasitraukusi į Vilnių, prašo netikėti nei vienu žodžiu, ką sako jos bendražygis, bet ir negalima jo smerkti, nes tai kalinio, kuriam grasinama mirties bausme, bandymas išgyventi. Ji sako, kad kankinamas žmogus pasakys viską, ko reikalauja kankintojas. Cichanouskajai pažįstama tokia būseną. Po Lukašenkos paskelbimo laimėjus prezidento rinkimus 2020 m. vasarą, kai prasidėjo opozicijos represijos, ji taip pat buvo papuolusi į KGB rankas. Kas ten įvyko, iki šiol ji nėra pasakojusi ir prašo jos nespaušti, nes ji dar nėra pasiruošusi to papasakoti. O klausimų kyla, nes ji tuomet iš Lukašenkos televizijos ekrano perskaitė atgailos pareiškimą: aš silpna moteris, neikit daugiau protestuoti, tai beprasmiška... Lukašenka yra sakęs, kad ji atbėgo verkdamas ir puolė jam ant krūtinės, atgailaudama ir prašydama pas vaikus į Vilnių. Ji iš tiesų galėjo pulti į paniką – juk šimtai žmonių, išėjusių į gatves protestuoti prieš suklastotus rinkimų rezultatus, tuo metu jau buvo suimti ir kankinami, iš jų buvo tyčiojamasi, jie buvo prievartaujami. Ji pasijuto kalta, kad žmones įtraukė į revoliuciją, kad vedė minias į mirtį. Jeigu žurnalistui Pratasevičiui pasiseks išgyventi ir išlikti blaivaus proto, sužinotus, kaip viskas buvo iš tikrųjų ir ką jis kalbėjo būdamas nelaisvėje, jam tikriausiai norės numirti...

Kodėl vaikinai palūžo?

A. Pratasevičius neturi informacijos, kas vyksta laisvėje, jis yra izoliuotas nuo pasaulio ir atsidūręs vienas vilkų gaujoje. Jis nežino, kad už jį stoja visas demokratinis pasaulis, kad Lukašenka dėl jo suėmimo yra griežtai nubaustas – sustabdytas oro susisiekimas virš Baltarusijos, oro bendrovei „Belavia“ uždėtos sankcijos ir jos lėktuvai neturi teisės skristi virš visų Europos Sąjungos šalių. Amerika paskelbė sankcijų Lukašenką išlaikančiam verslui, užsienio firmos atsisako pirkti baltarusišką produkciją. Jis nežino ir aplinkybių, kokių būdu buvo suimtas – kad norėta suimti Cichanouskają, bet aplinkybės susiklostė kitaip. Iš jo kalbos aišku, kad jam yra įteigti suklastoti faktai – kad jį neva „pakišo“ savi, kad jį išdavė bendražygiai, kad Baltarusijos tarnyboms apie lėktuvą, kuriame jis skrenda, pranešė jo bendradarbis. Iš tikrųjų viskas, ką sako Lukašenkos režimo pareigūnai, yra melas – el. laiškas, kuriuo buvo grasinama susprogdinti lėk-

Baltarusijos dienoraštis. Antžmogiai

AUDRONĖ V. ŠKIUDAITĖ

A. Pratasevičius neturi informacijos, kas vyksta laisvėje, jis yra izoliuotas nuo pasaulio ir atsidūręs vienas vilkų gaujoje. Jis nežino, kad už jį stoja visas demokratinis pasaulis, kad Lukašenka dėl jo suėmimo yra griežtai nubaustas... Jis nežino ir aplinkybių, kokių būdu buvo suimtas – kad norėta suimti Cichanouskają, bet aplinkybės susiklostė kitaip. Iš jo kalbos aišku, kad jam yra įteigti suklastoti faktai – kad jį neva „pakišo“ savi, kad jį išdavė bendražygiai, kad Baltarusijos tarnyboms apie lėktuvą, kuriame jis skrenda, pranešė jo bendradarbis.

tuva virš Vilniaus, buvo išsiųstas pusvalandžiu vėliau negu lėktuvas baltarusių pareigūnų buvo perimtas ir nukraidintas į Minską (be abejo, laiška baltarusių KGB siuntė patys sau). Kaip nustatė žurnalistai ir patvirtino Graikijos, iš kur skrido lėktuvas, saugumas, vaikinai jau buvo sekamas Graikijoje ir Kipre, kur jis su drauge atostogavo savaitę. Jis viso to nežino ir uždarytas vienutėje pyksta ant bendražygių už išdavystę. Žinoma, tokią mintį jam pakišo KGB pareigūnai. Iš ypač entuziastingo jo veido interviu metu galima įtarti, kad jis gali būti dar ir paveiktas psichotropinių preparatų – nuo linksmo tono jis pereina į ašaras. Skelbiama, kad pokalbis su Pratasevičiumi vyko keturias valandas. Baigiantis interviu jis verkia. Nenuostabu. Baigia veikti vaistai, žmogus ima blaivėti ir supranta, kokių bausių dalyką buvo priverstas padaryti...

Tie jauni baltarusiai neturi revoliucinės patirties, jie dar naivūs, nes tiki, kad laisvės lozungais ir baltai raudonomis vėliavomis nubaidys nuo valdžios tironą. Susidūrę su primityvia jėga jie pasimeta...

Sovietiniai antžmogiai, kurių populiacija vis dar klesti rytinių slavų tautose, šitaip dar kartą pasityčiojo iš žmogaus, iš žmogiškumo, iš Vakarų civilizacijos. Štai – šekit koks jūsų didvyris Pratasevičius – jis jums spjovė į veidą ir pareiškė meilę Lukašenkai, išsižadėjo savo idėjų bei pripažino klydęs.

Baltarusijos ateitis

Po to, kai Baltarusijos diktatoriaus įsakymu buvo užgrobtas tarptautiniu maršrutu skridęs keleivinis lėktuvas ir buvo suimtas juo skridęs opozicinis žurnalistas, kai kalėjime mirė smurtą patyręs jaunas opozicionierius, o kitas protesto vardan teismo salėje persipjovė gerklę, nes tardytojai grasino bylas užvesti ir jo artimiesiems, ir kai pagaliau Baltarusija uždarė valstybės sienas ir pavertė visą šalį kalėjimu, Cichanouskaja paskelbė besivienijanti su grupėmis radikalų žmonių, kurie neatmeta ir pasipriešinimo jėga. Kuriamas pagrindinis planas „Peramoga“ (pergalė), ruošiamasi sukilimui.

Tokia buvo reakcija šalies viduje į didėjančias represijas. Ar tai išsilis į ką nors rimtesnio, ar išsivėps, kaip išsivėpė taikūs pasipriešinimas, matyt, priklausys nuo aplinkybių ir pačių baltarusių vidinio užtaiso. Mąstančių ir aktyvių žmonių šalyje vis mažėja –

aktyviausiai besireiškiantys pasitraukė į užsienį (vien Lietuvoje tokių – apie 23 tūkst., kurie turi laikinus leidimus gyventi metams ar dvejiems, dirbti, studijuoti ar lankyti giminaičius) arba sėdi kalėjime. Ar naujų aktyvistų atsiras tarp iki šiol tylėjusios daugumos, sunku pasakyti.

O Lukašenkos režimas toliau kurpia primityvias teorijas. Norėdamas pasaulio akyse sukompromituoti Lietuvą, kuri aktyviausiai remia baltarusių pasipriešinimą ir gina režimo oponentus, bando kurpti propagandinę bylą prieš prezidentą Valdą Adamkų. Lietuvos prokuratūra gavo Baltarusijos prokuratūros prašymą apklausti V. Adamkų byloje „dėl Baltarusijos gyventojų genocido“ Antrojo pasaulinio karo metais. Esą vadinosios Tėvynės gynimo armijos štabe, savanoriškai davęs priesaiką, tarnybą kaip Minsko mėsininko (Impulevičiaus) padėjėjas ėjo Voldemaras Hubertas Laimutis Adamkavičius. Tai politologai iš karto pakomentavo kaip į kampa užspeistų piratų provokaciją. Pats Adamkus reagavo ramiai: „Žinote ką: man įdomu, kad gali būti Impulevičiaus padėjėju, patarėju, jei vaikinai 14 m. amžiaus. Na, kokia nesąmonė. Man čia kelia šypseną, ar jie ten iš viso iš proto išėjo. Jei tokia įtampa yra jų pačių tarpe, kad jie net nesiorientuoja, ką galvoti, kaip galvoti, kaip čia įtraukti žmones Lietuvoje už tai, kad mes bandome kaip tauta padėti baltarusiams atgauti savo demokratines pilnas teises“, – sakė jis.

Ir visos kitos Lukašenkos ir jo pakalikų akcijos yra vertos pasigailėjimo. Tai primityvios, sukonstruotos tarsi silpnapročių. Kaip sako opozicionieriai, sveiko proto žmonės Lukašenkai nereikalingi ir tuo neužsimtų. Visas tas mėšlas yra gaminamas nusikaltėlių ir taikomas bukinti paprastų baltarusių protus, kad jų galvose negimtų sveikos mintys. Lukašenkos mąstytojai net nesistengia savo skelbiamų teorijų nušlifuoti, jose – vien neatitikimai, iš to galima spręsti, kad jie taip ir vertina savo žmones – kaip begalvius gyvulius, kuriems nuraminti tinka bet kokia informacija.

Kas laukia Baltarusijos? Kiek ilgai režimas išsilaikys? Buvo įvairiausių optimistinių spėliojimų – žlugs iki Naujų metų, iki pavasario, dabar žlugimas perkeliamas iki metų galo. Bet kas tą galą režimui padarys? Net ir tie pasivadinusieji radikalais nežino ką daryti. Jie susijungė, jie paskelbė savo tezes, jie kviečia kitus prisijungti, bet kaip jie nuvers Lukašenką, kol kas nežino. Jie lauksią tinkamo momento... Dar vienas kovotojas – buvęs kandidatas į prezidentus Valerij Cepkala, kuriam nebuvo lemta sulaukti rinkimų kampanijos, nes teko nešti sveiką kailį į Ukrainą. Jis paskelbė renkas 20 mln. dolerių žmonėms, kurie išdrįs suimti nusikaltėlį Lukašenką. Ir vėl tik bauginimai. O tironas jų nebijo. Jis nebijo net pasaulio sankcijų.

Tiesa, yra vienas viltingas dalykas – tironu, atrodo, jau nebetiki jo žmonės. Štai toks pavyzdėlis. Vienas žurnalistas sugalvojo nedideliame miestelyje surinkti 80 proc. gyventojų, kurie pasirašytų už Lukašenką, parašų. 80 proc. todėl, kad Lukašenka teigia rinkimus laimėjęs 80 proc. balsų dauguma. Iš žurnalisto apklaustų kelių dešimčių žmonių už Lukašenką sutiko pasirašyti tik vienas. Nors apklausa buvo filmuojama, žmonės nebijodavo pasisakyti, kad nenori pasirašyti arba bent jau sugalvodavo kokią nekaltą priežastį kodėl nepasirašo.

Baltarusių galvose Lukašenka jau praeitis, bet jie to dar negali parodyti išėję į milijoninę demonstraciją ar paskelbę visuotinį streiką. Jie bijo represijų. Prof. Vytautas Landsbergis, Lietuvos atgimimo vadas, sako: jeigu į gatves išeitų milijonas baltarusių, kaip kažkada į Baltijos kelią išėjo baltai, Lukašenkos režimas subyrėtų.

Bet kada tai įvyks?

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Thursday and Saturday
except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by
the Lithuanian Catholic Press Society,
4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532.
Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL
and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$150.00.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV – metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase – \$340.00 • kartą per savaitę \$240.00

Į Kanadą – metams \$390.00 (USD) • 1/2 metų \$210.00 (USD) • 3 mėn. \$110.00 (USD)

Į Lietuvą paprastu paštu – metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

Internetinė prenumerata – metams \$99.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA

JAV metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00 • 3 mėn. \$48.00

Į Kanadą – metams \$150.00 (USD) • 1/2 metų \$120.00 (USD) • 3 mėn. \$75.00 (USD)

Į Lietuvą – metams \$70.00

Mažindami pašto išlaidas, prenumeratos kvitų nesiuočiame. „Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

Administracija dirba kasdien nuo 9:00 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

Redakcija dirba kasdien nuo 8:00 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

Administracija –

skelbimai@draugas.org, administracija@draugas.org

Reklama – Audronė Kižytė,

audreykizys@gmail.com, 630-805-1404

Vyriausioji redaktorė –

Ramunė Lapas

vyr.redaktore@gmail.com

Redaktorė –

Virginija Petrauskienė

Techninis redaktorius –

Jonas Kuprys

Korektorė –

Dalia Sokienė

El. svetainė –

Neringa Smilgytė

**Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
Autorių nuomonė nebūtinai sutampa
su leidėjų ir redakcijos nuomone.**

Dar nesubrendome kaip demokratinė valstybė

Prezidentas Gitanas Nausėda birželio 8 d. Lietuvos Respublikos Seime skaitė antrąjį metinį pranešimą. Pareigą valstybės vadovui Seime perskaityti metinį pranešimą numato Konstitucija.

Svarbiausi akcentai:

* Prezidentas paragino esminiais valstybės gyvenimo klausimais rengti referendumus ir lengvinti jų inicijavimo sąlygas šalies gyventojams.

* G. Nausėda kvietė siekti regiono stabilumo ir stiprinti gynybinius pajėgumus bei „nenuleisti rankų“ siekiant užkirsti Astravo atominės elektrinės elektrai kelią į Baltijos šalių rinką.

* Koronaviruso pandemijos metu lyderystės ėmėsi savivalda ir Prezidentas ragino stiprinti jos savarankiškumą, o ministerijas kritikavo dėl ilgo kultūros ir švietimo įstaigų uždarymo.

* G. Nausėda teigė, kad Vyriausybė turėtų imtis švietimo, sveikatos, mokesčių, kultūros reformų, kol joms ši valdančioji dauguma dar turi laiko, o ne švaistyti laiką ginčams dėl rinkimų tvarkos ar alkoholio pardavimo pailginimo.

Trumpa kalbos apžvalga

„Anuomet opozicijoje buvę dabartinės valdančiosios koalicijos atstovai skųsdavosi, kad jų balso negirdi, kad įstatymų projektai ignoruojami arba marunami stalčiuose. Šiandien matau, kad mėginama daryti tą patį. Tuštybės sūpuoklės nusveria pasirinkimus, priklausomai nuo politiko vietos – opozicijoje ar valdančiojoje daugumoje“, – metiniame pranešime sakė G. Nausėda.

Prezidentas pareiškė, kad prastėjant santykiams su rytinėmis kaimynėmis, Lietuva turi atsispirti jų spaudimui, siekti regiono stabilumo ir stiprinti gynybinius pajėgumus.

„Už Lietuvos sienos – nestabili erdvė, kur paminamos prigimtinės žmogaus teisės ir laisvo pasaulio taisyklės, kur veiksmo filmų prisiziūrėję diktatoriai išsijaučia į teroristų vaidmenį ir grobia keleivinius lėktuvus. Kur sienų ir branduolinis saugumas tampa šantažo įrankiu“, – skaitydamas metinį pranešimą Seime sakė šalies vadovas.

G. Nausėda tvirtino, kad Lietuva būtų kur kas saugesnė, jeigu kaimynystėje turėtų daugiau stabilų demokratinių valstybių. Anot jo, svarbiausias uždavinys šiandien yra drauge su sąjungininkais stabdyti Rusijos ekspansiją ir išvengti dar didesnės regiono destabilizacijos.

„Turime siekti, kad mūsų kaimynai įgytų galimybę laisvai ir demokratiškai apsispręsti dėl savo gyvenimo, – sakė prezidentas – Mūsų teikiamas prieglobstis Baltarusijos žmonėms, parama pilietinei visuomenei, garsa Lietuvos balsas, primenantis Europai, kas vyksta šalia jos sienų – mažiausia, ką mes galime ir privalome padaryti kaimynų labui“.

Šalies vadovas tvirtino, kad Baltijos šalyse reikia stiprinti NATO priešakines pajėgas ir oro policijos misiją, rengti konkrečius gynybos planus, o atremti išskylančias grėsmes saugumui galima užsitikrinus aktyvų JAV įsitraukimą į mūsų regiono saugumą.

„Turime siekti, kad Lietuvoje nuolat būtų rotacinės JAV pajėgos, o nuolatinės dislokuotos kuo arčiau mūsų sienų“, – teigė G. Nausėda ir pažadėjo šiuos klausimus kelti kitą savaitę Briuselyje vykstančiame NATO viršūnių susitikime.

Pasak jo, pati Lietuva turi nuosekliai didinti gynybos finansavimą, kad 2030 m. jis pasiektų 2,5 proc. bendrojo vidaus produkto, stiprinti karinius pajėgumus, aktyviai dalyvauti tarptautinėse misijose, ugdyti pilietinę visuomenę „nuo mokyklos suolo“.

Anot G. Nausėdos, Lietuva taip pat turi išlaikyti Europos Sąjungos dėmesį Rytų partnerystei.

„Negalime leisti, kad pavienės nesėkmės ar nusivylimai užgožtų tas pastangas, kurios dedamos Ukrainoje, Moldovoje ir Pietų Kaukaze. Lietuvai čia tenka išskirtinis, sakyčiau, net istorinis vaidmuo“, – kalbėjo jis.

Savo metiniame pranešime Prezidentas atkrei-

Trečiadienį, birželio 9 d., Prezidentas G. Nausėda Seime skaitė antrąjį metinį pranešimą.

Seimo kanceliarijos/Džojos Barysaitės nuotr.

pė dėmesį, jog per pastaruosius pandemijos paženklintus metus, jo nuomone, lyderystė iš ministerijų perėjo į savivaldą.

„Įsitikinome, kad politinė valia išlieka nepakeičiama. Kai ekspertų nuomonės išsiskiria, lyderystės privalo imtis politikai. Per pastaruosius metus pamatėme, kaip lyderystė iš ministerijų kabinetų perėjo į savivaldą. Jos ėmėsi tie, kurie kasdien mato žmonių poreikius ir geba į juos atsilipti nelaukdamai nurodymų. Tie, kas nebijo prisimti atsakomybės“, – sakė G. Nausėda.

„Nuo neįprastų verslo skatinimo idėjų, garsusių Lietuvą pasaulyje, iki vakcinavimo registracijos sistemos – visa tai buvo inicijuota savivaldos žmonių, kuriems taip pat noriu nuoširdžiai padėkoti“, – pridūrė Prezidentas.

„Dar nesubrendome kaip demokratinė valstybė, jeigu politikai žvelgia į piliečius kaip į statistinius vienetus, kurių balsas reikalingas kartą per kelierius metus rinkimuose. Nuo kada pradėjome bijoti mūsų žmonių? Ar bijojome jų balso Sąjūdžio laikais? Dar nesame brandi demokratija, jeigu puolame menkinti savo piliečius, turinčius kitokią nuomonę, nei patys save pasodinę į sostą ir viešojoje erdvėje išvirtinę 'Tiesos ministerijos' atstovai. Bet mes galime tapti tikrai demokratinė visuomenė“, – teigė G. Nausėda.

Prezidentas taip pat teigė pasigendęs bendro partijų sutarimo diskusijoje dėl Partnerystės įstatymo. Šalies vadovas dar kartą pabrėžė Konstitucijos 38 straipsnio, kuriame įtvirtinta tik vyro ir moters santuoka, išsaugojimo būtinybę, tačiau kartu pabrėžė, kad politikams būtina ieškoti sutarimo ieškant būdų teisiškai sureguliuoti tos pačios lyties porų gyvenimo klausimus.

„Ar įmanomas susitarimas? Žinoma, taip, jeigu juo nuoširdžiai ieškoma“, – kalbėjo G. Nausėda.

Vertinimai ir nuomonės

Kadenciją baigęs Prezidentas **Valdas Adamkus** sako pozityviai vertinantis dabartinio šalies vadovo metinį pranešimą. Kartu dvi kadencijas Lietuvai vadovavęs V. Adamkus atkreipia dėmesį į tai, kad G. Nausėda koncentravosi ne į užsienio politiką, bet į valstybės vidaus reikalus.

„Išryškėjo visos esančios mūsų valstybėje problemos, kurios jaudina mūsų tautą. Jo tikėjimas ar noras matyti, kad tos klaidos kitais metais daugiau nepasikartos“, – Seime aptardamas G. Nausėdos metinį pranešimą sakė V. Adamkus.

Savo ruožtu Aukščiausiosios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirmininkui **Vytautui Landsbergiui** G. Nausėdos kalba pasirodė „labai turininga ir kelianti daug klausimų“.

Kadenciją baigusi Prezidentė **Dalia Grybauskaitė** teigė, kad Lietuvoje lyderystė nėra matoma nė viename lygmenyje. Tokią mintį D. Grybauskaitė išsakė vertindama prezidento G. Nausėdos metiniame

pranešime išsakytą mintį, kad valdant pandemiją lyderystė perėjo iš ministerijų į savivaldą.

„Kai kalbame apie lyderystę, kaip tokią, tai Lietuvoje apskritai tos lyderystės yra mažai. Jos nematome visuose lygmenyse“, – teigė D. Grybauskaitė.

Visgi ji sutiko, kad pandemiją suvaldyti pavyko ir epidemiologinė situacija šalyje gerėja.

„Jeigu žiūrėti laiko masteliu, lyginant pernai metus ir šiemet, be abejo padėtis gerokai geresnė“, – sakė buvusi šalies vadovė.

Seimo pirmininkė **Viktorija Čmilytė-Nielsen** sako Prezidento pranešime pasigedusi realistiškesnio vertinimo, kokią pandemiją situaciją paveldėjo pernai gruodį pradėjusi dirbti nauja Vyriausybė. Tuo tarpu Seimo opozicijos lyderis Saulius Skvernelis teigė, kad pranešimas jį maloniai nustebino.

Gausiausios valdančiosios konservatorių partijos lyderis **Gabrielius Landsbergis** sako nesutinką su kai kuriomis Prezidento G. Nausėdos metiniame pranešime išsakytomis pozicijomis. Pasak užsienio reikalų ministro, jis turėtų kiek kitokią nuomonę nei Prezidentas tiek apibendrinant valdančiosios daugumos požiūrį į opoziciją, tiek įvertinat diskusijas dėl Partnerystės įstatymo.

Galiausiai G. Landsbergis neslepia, kad metiniame pranešime trūko dėmesio užsienio politikai, o G. Nausėdos pasiūlymai dėl referendumų organizavimo – nebūtinai yra valstybei naudingi. Skeptiškai ministras atsiliepė ir apie išsakytus raginimus sudaryti „Lietuvos piliečiams realias sąlygas pareikšti savo nuomonę esminiais valstybės gyvenimo klausimais referendume“. G. Landsbergio teigimu, šiame pasiūlyme esama nemažai rizikų.

„Ar gali būti daugiau referendumų? Gal ir gali. Sunku pasakyti. Buvo referendumas dėl atominės energijos. Žmonės balsavo, kad nereikia to daryti ir dabar mes turime Astravą, kuris atsirado iš esmės po to referendumo, nes Rusijos įmonė nusprendė per Baltarusiją į Lietuvą eksportuoti elektros energiją, nes Lietuva negamina savo. Ar tai teisingas referendumas? Ar žmonės buvo išsigilinę? Ar numatė visas pasekmes? Sunku man pasakyti“, – teigė G. Landsbergis.

Kvietimas susitarti skamba demagogiškai

Vertindamas metiniame pranešime išsakytus nuogastavimus, kad politikai dėl lyčiai neutralios Partnerystės įstatymo priėmimo neieškojo pakankamo sutarimo, Mykolo Romerio universiteto politologas **Virginijus Valentinavičius** pažymėjo, jog šalies vadovas eilinį kartą nuosaikumo pareikalavo iš tų, kurie ir taip yra kur kas labiau linkę ieškoti kompromisų, o taip Prezidentas tiesiog dar kartą esą parėmė vieną pusę, nors save siekia pateikti kaip vienodai lygų ir teisingą kiekvienam.

Nukelta į 15 psl.

TELKINIAI

Lemonto Maironio abiturientai pakėlė sparnus

ASTA ČUPLINSKIENĖ

Šeštadienį, gegužės 15 d. su Lemonte esančia Maironio lituanistine mokykla (MLM) atsisveikino 52-oji abiturientų laida. Iškilmių dieną tradiciniu gyvuoju tautinių juostų koridoriumi žengė 41 abiturientas. Lydimi smagaus maršo, jie įžygiavo į fantastiškai išpuoštą salę. Nors joje šventės svečių skaičius buvo ribojamas, tačiau šiaudinių balandžių čia buvo apstu! Tėvelių komanda pasirūpino, kad šventės grožis paliktų abiturientams neišdildomą įspūdį.

Direktorė Goda Misiūnienė sveikino susirinkusius, dėkodama už jų neabejingumą lituanistiniam švietimui, ypač šiais, tokiais sudėtingais mokslo metais. Juk dėl pandemijos mokiniai ir mokytojai stropiai darbavosi nuotoliniu būdu. Per kelias paskutines mokslo metų savaites, kai abiturientams pagaliau buvo įmanoma gyvai rinktis į mokyklą, džiaugėmės matydami mokinių norą būti kartu, tarp lietuvių.

Net keli MLM mokiniai Švietimo tarybos raši-

Dar viena – jau 52-oji abiturientų laida atsisveikina su savo MLM ir mokytojais.

Laimio Urbono nuotraukos

nių konkurse rašė panašiomis temomis, o direktorė šioje šventėje perskaitė jaudinančius mokinio Beno Rauduvės žodžius:

„Jei prarasime lietuviybę, tai prarasime savo veidą, savo unikalumą ir išskirtinumą kitų tautų tarpe. Be savo išskirtinių bruožų liksime neįdomūs nei kitiems, nei patys sau...“

O tėveliai drąsino savo atžalas:

„Mieli abiturientai, paukščio sparnai simboli-

Juosta prisiminimui apie mokyklą – iš mokytojo Juozo Polikaičio rankų.

zuoja skrydį. Skrydį į gyvenimą, naujas erdves, tuo pačiu jūsų augimą, sukauptą patirtį ir stiprybę, paliekant lizdą. Mes jus tokius mažus patikėjome Maironio mokyklos mokytojams. Neapsirikome. Jie jūsų sparnelius stiprino, mokė jus pakilti, plunksnes kedeno ir piešė jose tris spalvas – geltoną, žalią, raudoną. Kilkite aukštyn. Šiandien jūs sėdite su diplomais rankose. Parodykite pasauliui, kokie lietuviai yra talentingi, dori, darbštūs. Jūs esate Lietuva!”

Salėje tarp palydinčiųjų – abiturientų mokytojai, tėveliai, draugai.

Talentingiems vaikams – išpūdingos premijos

VIRGINIJA PETRAUSKIENĖ

Birželio 5 dieną Pasaulio lietuvių centre (PLC) įvyko JAV LB Krašto valdybos Kultūros tarybos surengtas Jaunųjų talentų konkursas.

Tai pirmasis bandymas suteikti galimybę scenoje pasirodyti ir būti įvertintiems jauniems talentams – JAV gyvenantiems lietuviams vaikams. Ir šis bandymas tikrai pavyko – Amerikoje tikrai yra labai daug talentingų lietuviukų. Kai kurie konkursantai savo pasirodymais ne tik sužavėjo, jie tiesiog apstulbino komisijos narius”, – sakė Kultūros tarybos pirmininkė Giedrė Knieža.

Ji prisipažino, kad mintis suburti jaunuosius talentingus tautiečius scenoje seniai nedavė ramybės. Tačiau kai atsirado palaikančių ir padedančių kolegų, kai Lietuvių Fondas skyrė finansinę paramą, tuomet idėja „tapo kūnu”. Pirmiausiai G. Kniežos mintį palaikė ir prie jos įgyvendinimo prisidėjo žinoma operos solistė Nida Grigalavičiūtė ir Žygis Ja-

Scenoje – konkurso finalistai ir organizatoriai bei komisijos nariai.

Linos Žiogaitės nuotraukos

Tiems, kurie manė, kad mokytojai nemoka repo, išleistuvių šventėje teko manyti iš naujo. Pedagogė Ramona Žemaitienė su dešimtokais atsisveikina repuodama.

Literatūros mokytoja Ramona Žemaitienė visus prajuokino šmaikščiu „repu“ (mat literatūros pamokoje mokiniai metė iššūkį mokytojai sukurti eiliuotą dainą taip, kaip pati jiems uždavė). Šioje abiturientų šventėje lituanistė pademonstravo, kad ir mokytojai gali pajuokauti! Paleidusi trankią muziką, pasipuošusi „reperio“ stiliaus aparais – odiniu švarku ir tamsiais akiniais bei nusukta beisbolo kepure, mokytoja Ramona padainavo „Ate, ate, Maironi...“ O direktorės pavaduotoja Asta Čuplinskienė „iš visai kitos operos“ gyrė jaunimo pasiaukojimą, atidavus dešimmetį šeštadienių lietuviybės išlaikymui!

Mokiniai, apdovanoti diplomais ir gėlėmis, nepagalėjo gerų žodžių mokytojams, sėkmingai atvedusiems juos prie šio karčia saldaus pabaigos punkto. Abiturientai smagiomis eilėmis apibūdino mokytojų dėstymo stilių, pamokas, ir tai, ką „iš tikrųjų“ jie išsineš iš mokyklos! Net pratarė, kad savotiškai pasiilgs tautinių šokių!

Aukštesniosios mokyklos koordinatorė Sigita Jagelienė išvardino mokinius, baigusius aukščiausiais pažymiais, tai Klara Gilvydytė, Ona Kriaučiūnaitė, Gabrielė Lesčinskaitė, Nida Polikaitytė, Izabella Blaudzys, Danielius Pocius, Greta Švedas. Valio!

Visiems sudainavus „Mūsų dienos, kaip šventė“, renginys persikėlė prie rūpestingai paruoštų užkandžių stalų. Mokiniai ilgai fotografavosi atminčiai su draugais ir prie anksčiau minėtų trispalvių sparnų.

Asta Čuplinskienė – MLM direktorės pavaduotoja.

nus, kuris yra tikras įvairių renginių organizavimo profesionalas.

Konkursas vyko trimis etapais. Pirmieji du etapai buvo virtualūs, trečiasis vyko gyvai galerijoje „Siela“. Pirmajame ture buvo užsiregistravę dalyvauti 28 dalyviai. Jie atsiuntė savo pasirodymų įrašus. Po antrojo etapo į finalą buvo atrinkti šeši geriausiai konkursantai.

Vaikų pasirodymus vertino kompetentinga komisija, kurioje sutiko dalyvauti Estera Wilson, sportinių šokių trenerė, praeityje – daugkartinė sportinių šokių čempionatų prizininke, finalistė, 1993 m. „Gintarinės poros“ konkurso nugalėtoja, Kęstutis Daugirdas, muzikos dėstytojas, kompozitorius, dirigentas, Lietuvos nacionalinio kultūros centro premijos laimėtojas, lietuvių choro „Los Angelai“ ir vyrų ansamblio „Tolimi aidai“ vadovas, Nida Grigalavičiūtė, Čikagos lietuvių operos solistė ir choro vadovė, Gintaras Milius, baigęs Lietuvos muzikos akademijos mušamųjų instrumentų specialybės studijas, profesionalus muzikantas, šiuo metu muzikuojantis Čikagos roko grupėje „TheRelevant“ ir lietuviškos muzikos grupėje „Cigari“ ir Elena Reklaitis, PLC vadovė, kuri mokėsi fortepijono klasėje Indiana University, University of Illinois, o šiuo metu pati dainuoja roko grupėje „Spun“. Balsus skaičiavo Kultūros tarybos narė Daina Miežlaidis.

Nukelta į 15 psl.

Balzeko muziejuje dukra pristatė tėvo knygą

KARILĖ VAITKUTĖ

Kai kalbame apie partizanus, tikriausiai ne vienas iš mūsų galvoja apie žmones, kurie pasipriešino sovietų okupacijai ir po Antrojo pasaulinio karo dalyvavo rezistencinėje kovoje, siekdami atgauti Lietuvos nepriklausomybę. Tačiau, ko gero, mažai kas žino apie laikotarpį po Pirmojo pasaulinio karo ir po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 1918 metais, kuomet reikėjo nepriklausomybę apginti ir nuo bermontininkų, ir nuo bolševikų, ir nuo lenkų. Žinome apie karius savanorius, stojusius į kuriamą Lietuvos savanorių kariuomenę, tačiau ir kariuomenei, ir gyventojams reikėjo pagalbos. Todėl ir tuo laikotarpiu Lietuvoje būta partizanų. Vienas iš jų – Aleksas Šemeta, kurio atsiminimų knygą birželio 5 dieną Balzeco lietuvių kultūros muziejuje pristatė jo dukterė Audronė Šemetaitė Murtaugh.

Susirinkusius į knygos pristatymą – pirmąjį muziejaus renginį po koronaviruso pandemijos ir su ja susijusių apribojimų – pasveikino muziejaus viceprezidentė Sigita Balzekienė. Ji pasidžiaugė, turėdama proga pristatyti šią knygą kaip puikų vienos šeimos istorijos pavyzdį, kurioje pasakojama ne tik šeimos, bet ir Lietuvos istorija. Tuo pačiu viceprezidentė priminė, kad šiuo metu mu-

Po knygos pristatymo Audronė Šemetaitė Murtaugh aplankė Balzeco lietuvių kultūros muziejaus parodas, pasakojančias apie Amerikos lietuvių gyvenimą, paramą Lietuvai bei lietuviams, pasitraukusius į Vakarus per Antrąjį pasaulinį karą.

ziejuje yra vykdomas projektas, pavadintas „Lithuanian Life and Landmarks in America“ – renkami Amerikos lietuvių prisiminimai apie jų gyvenimą ir žymesnes lietuviškas vietas. Jei norite pasidalinti savo prisiminimais, kviečiame apsilankyti muziejaus internetinėje svetainėje www.balzekas-museum.org ir atsakyti į ten pateiktus klausimus.

Audronė Šemetaitė Murtaugh savo tėvo knygos pristatymą paskyrė Tėvo dienai, kuri kaip tik yra švenčiama birželio mėnesį. Pačios knygos išleidimą – Lietuvos nepriklausomybės šimtmečiui. „Eilinio

Audronė Šemetaitė Murtaugh pristato savo tėvo Alekso Šemetos knygą „Eilinio partizano atsiminimai“ Balzeco lietuvių kultūros muziejuje.

Karilės Vaitkutės nuotraukos

partizano atsiminimai“ buvo išleisti 2019 metais Lietuvoje, o jos atsiradimą lėmė atsitiktinumas. Pasakodama apie tėvą, Audronė sakėsi niekada nepamiršianti, kaip jis kasdien spausdindavo rašomąją mašinėlę savo atsiminimams. Ji juos išsaugojo ir net išvertė į anglų kalbą namiškiams, kurie jau nebemoka lietuvių kalbos. Tačiau šių atsiminimų išleidimas knyga buvo įmanomas tik profesorės Jolantos Mažylės dėka, su kuria Audronė atsitiktinai susipažino Clevelande, lietuvių archyve. Profesorei Mažylei Šemetos atsiminimai pasirodė tikrai verti dėmesio. Ji juos parengė leidybai, o knygą penkių tūkstančių egzempliorių tiražu išleido „Bonus Animus“ leidykla.

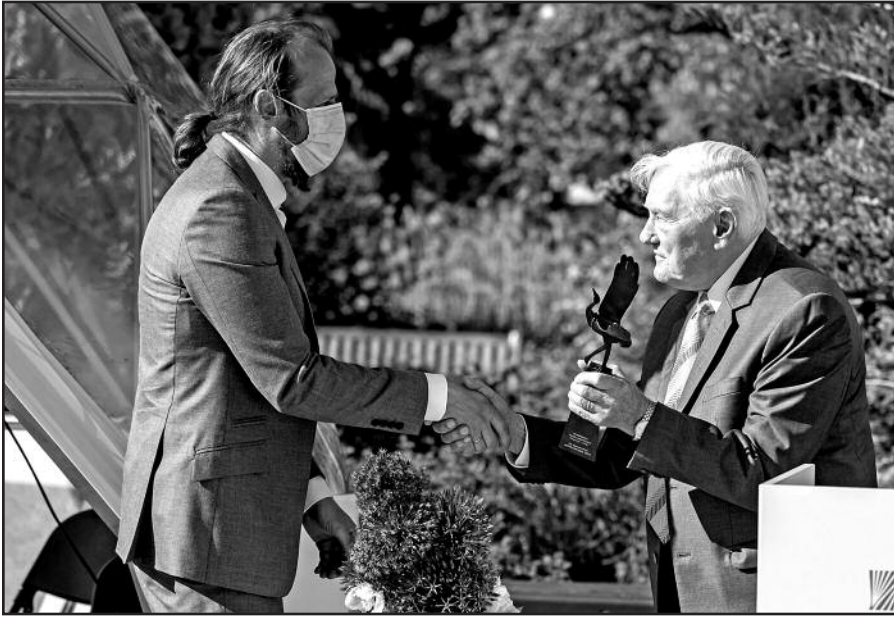
Šemetos – sena bajoriška giminė. Jiems teko dalyvauti ir 1863 metų sukilime, siekiant Lietuvos laisvės. O po Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 1918 metais likimas lėmė, kad partizanauti išėjo trys broliai Šemetos: Feliksas, Ipolitas bei jaunėlis Aleksas, kuriam tuo metu buvo tik penkiolika metų. Apginti tėvynės laisvę broliams Šemetoms buvo gerai suprantama pareiga. Jie žinojo, kad partizanaudami gali netekti gyvybės, tačiau tai jų nesustabdė. Daugelis partizanų gyvybės šioje kovoje prarado, tačiau nepriklausomybė buvo apginta. Galima tik įsivaizduoti, su kokių skausmų širdyje Aleksas Šemeta turėjo bėgti į Vakarus, kai po dvidešimties metų Lietuvą vėl okupavo sovietai.

Kaip ir daugelio pasitraukusiųjų, Šemetų šeimos kelias, vingiavęs per DP stovyklas Vokietijoje, atvedė į Jungtines Amerikos Valstijas, kur Alekso Šemetos gyvybė užgeso 1968 metais. Audronė laiko savo pareigą prisidėti prie mūsų tėvynės istorijos išsaugojimo ir, kaip ji pati teigia, gražinti tėvelio dvasią į laisvą Lietuvą. Nors Aleksas Šemeta laisvę atgavęs tėvynės nebepamatė, džiaugiamės, kad skaitytojų širdyse jis visuomet liks gyvas.

Balzeco lietuvių kultūros muziejuje galite nebrangiai įsigyti įvairių naujų ir naudotų knygų. Naudotos knygos išparduodamos nuolat. Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Chicago, IL, tel.: 773-582-6500.

Po knygos pristatymo. Iš kairės: Stanley Balzekas III, Sigita Balzekienė, Audronė Šemetaitė Murtaugh, Audronės dukterė Jūratė su vyru Dave Fish.

V. Adamkus įteikia premiją M. Survilai.

M. Survila premiją vadino vienu svarbiausių savo pasiekimų.

V. Adamkaus premija – už darbą, artimą jo širdžiai

ALGIS VAŠKEVIČIUS

Praėjusį penktadienį, minint pasaulinę aplinkosaugos dieną Kaune, Vytauto Didžiojo botanikos sode režisieriui Mindaugui Survilai už filmą „Sengirė“ įteikta Valdo Adamkaus bibliotekos-muziejaus ir Danos Gedvilienės fondo premija.

JAV veikiančio Danos Gedvilienės fondo valdytojas Gabrielius Gedvila, kuris yra V. Adamkaus ilgametis draugas ir bendražygis, norėdamas įprasminti bei atkreipti dėmesį į aplinkosauginius pasiekimus Lietuvoje bei pagerbti velionės žmonos Danos atminimą, įsteigė 100 tūkstančių dolerių fondą, kurio lėšos skiriamos V. Adamkaus premijai.

Vaizdo įrašė iš JAV G. Gedvila sveikino M. Survilą jautriai atkreipus dėmesį į mūsų girias ir jų naikinimą bei teigė, kad esame karta, kuri gali susitaikyti su gamta. „Savo gražiu ir jautriu veikalu, Mindaugai, išryškinau girių magiją ir jų nuostabumą, o svarbiausia, suteikė energiją pokalbiui apie jų vertę visuomenėje. Negalim atsukti laiko, bet galim auginti miškus, šalinti mūsų miestus, atželdinti mūsų sodus, pakeisti kuo mintame, bei išvalyti mūsų upes ir jūros pakrantes“, – kalbėjo JAV gyvenantis G. Gedvila.

„Draugas“ šių metų balandžio 24 d. numeryje jau rašė apie tai, kodėl premijai buvo pasirinktas M. Survila ir kokio susidomėjimo įvairiuose pasaulio šalyse susilaukė jo filmas „Sengirė“, atkreipęs dėmesį į neeksploatuojamų miškų išsaugojimo galimybę. Premiją ir skulptoriaus Kęstučio Dovydaičio sukurtą „Gervės“ skulptūrą iš V. Adamkaus rankų priėmęs režisierius sakė, kad šis apdovanojimas jam yra vienas svarbiausių.

„Pasakymas, kad esi vertas, šiais metais reiškia labai daug ir tai įpareigoja nesustoti ir toliau tęsti pradėtus darbus. Žmogus saugo tada, kada myli, o išimylėti gali tada, kada pažįsta, tai mes matome prasmę ne vien išpirkinėti, bet ir šviesti visuomenę, tai bus interaktyvi platforma ir kitas filmas apie senuosius miškus“, – teigė jis.

Filmas „Sengirė“ nufilmuotas paskutiniuose išlikusiuose senosios girios plotuose. Pasiruošimo dar-

bai jam tęsėsi net 8 metus, filmavimas – ketverius. 5 tūkstančių eurų premiją režisierius ketina padalyti į dvi dalis – už vieną dalį įsigyti hektarą miško ir jame nevykdyti jokios veiklos, kad būtų išsaugoti čia gyvenantys organizmai, o kitą dalį skirti tolesnei švietėjiškai veiklai. Mokslininkai, ištyrę Lietuvos miškus, yra išrinkę 53 svarbiausias teritorijas. Šiais metais iš Sengirės fondo ketinama įsigyti apie 20 hektarų miško.

Prezidentas su ambasadoriumi R. S. Gilchrist apžiūrėjo parodą savo vardo bibliotekoje-muziejuje.

„Premijos autorius buvo pasirinktas pačiu laiku, tikiuosi, kad jis palaikys aplinkosaugos ir Lietuvos miškų padėtį. Turime rimtų problemų, su kuriomis Lietuva susiduria nuolat – nuo Kuršių marių taršos iki klimato kaitos, nuo atliekų perdirbimo problemų iki pavojų vertingiausiems Lietuvos miško plotams. Be galo svarbu kartu su tarptautine bendruomene dėti visas pastangas, kad ateities kartoms būtų užtikrinta geresnė ekologinė būklė“, – teigė V. Adamkus.

Režisierių M. Survilą pasveikino ir renginyje apsilankęs Prezidentas Gitanas Nausėda. Jis padėkojo Prezidentui V. Adamkui, G. Gedvilai ir D. Gedvi-

lienės fondui už jų indėlį užtikrinant, kad prezidento V. Adamkaus premija ir toliau burtų gyvenamajai aplinkai neabejingus žmones.

„Nuoširdžiai sveikinu šių metų premijos laureatą Mindaugą Survilą, kuris savo kūryba atveria gyvosios gamtos paslaptis. Akyla ir nešališka jo kameros akis mums parodo, kiek daug ir kokios įvairios gyvybės yra čia pat, šalia mūsų, ir primena, kad turime ją išsaugoti ateities kartoms“, – sakė G. Nausėda.

Renginyje taip pat dalyvavo ir režisierių sveikino Vytauto Didžiojo universiteto rektorius prof. Juozas Augutis, Europos Komisijos vicepirmininkas Frans Timmermans, Europos Komisijos narys Virginijus Sinkevičius, aplinkos ministras Simonas Gentvilas, JAV ambasadorius Robert S. Gilchrist, Kauno miesto meras Visvaldas Matijošaitis.

Prieš šią premijos įteikimo ceremoniją Prezidentas V. Adamkus kartu su JAV ambasadoriumi Lietuvoje R. S. Gilchrist apsilankė EPA (Aplinkos apsaugos agentūros) parodoje Prezidento V. Adamkaus bibliotekoje-muziejuje Kaune. Agentūra, kurios 5-ajame ir didžiausiame regione dirbo V. Adamkus, švenčia savo 50 metų sukaktį, o jos paroda, kurios parengimą parėmė JAV ambasada Vilniuje, veikia nuo 2020 m. lapkričio. V. Adamkus dėl karantino tik dabar pirmą kartą galėjo apžiūrėti šią įdomią parodą.

Prezidento V. Adamkaus bibliotekos-muziejaus vadovas Arūnas Antanaitis papasakojo „Draugui“, kad prezidentas, idėmiai peržiūrėjęs parodos eksponatus, vaizdo medžiagą buvo labai nustebęs, kad jos rengėjai surado tiek daug įvairios medžiagos, iškarpu, nuotraukų.

„Apžiūrėdamas parodą prezidentas prisiminė, kaip 1988 m. Vilniaus mokslų akademijoje vyko Sovietų Sąjungos ir JAV aplinkosaugininkų delegacijų susitikimas ir jis tada išsitraukė nedidelę lietuvišką trispalvę bei padėjo ją ant stalo. Trispalvėmis tada jau mojavo gatvėse, mitinguose, bet tokio lygio oficialiame susitikime to dar nebuvo. Iš pradžių dėl šio fakto Sovietų Sąjungos delegacijos atstovai protestavo, bet vėliau nusiramino“, – pasakojo A. Antanaitis.

Su ambasadoriumi prezidentas taip pat prisiminė, kaip nuo 1972 m. aplinkosauga buvo svarbi JAV ir Sovietų Sąjungos diplomatiniais santykiams kurti.

Renginio dalyviai (pirmoje eilėje iš k. G. Nausėda, V. Adamkus, J. Augutis).

A. Antanaitis apžvelgia parodą Prezidentui.

Jono Petronio nuotraukos

Parengė Vitalius Zaikauskas

LIETUVA

Vyksta karinės pratybos „Stiprus Grifonas 2021“

Vilnius (ELTA) „Stiprus Grifonas 2021“ atidarymo ceremonija prasidėjo iškilminga rikiuote Lietuvos didžiojo kunigaikščio Butigeidžio dragūnų batalione.

Šiose pratybose, kurios vyks birželio 6–18 d., dalyvaus keturi brigados „Žemaitija“ batalionai, Krašto apsaugos savanorių pajėgų Žemaičių apygardos 3-joji rinktinė, taip pat Lietuvos šaulių sąjungos šauliai, Valstybės sienos apsaugos tarnybos ir Lietuvos policijos pareigūnai bei civilinių institucijų atstovai. Kartu su Lietuvos kariais pratybų metu veiks ir NATO sąjungininkai: Portugalijos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir Jungtinės Karalystės kariai.

Pratybos vyks sausumoje, jūroje ir ore. Operacijas vykdys skirtingų Lietuvos kariuomenės pajėgų vienetai remiami sąjungininkų, bus stiprinami gebėjimai veikti kartu su VSAT Pagėgių rinktine, Klaipėdos VPK, LŠS, Antiteroristinių operacijų rinktinė „Aras“ ir kitomis institucijomis.

Šiais metais tarptautinės pratybos „Stiprus Grifonas 2021“ vyksta tuo pat metu kaip ir pratybos „Baltijos operacija 50“ (BALTOPS50), kurias organizuoja NATO smogiamosios ir palaikymo pajėgos ir Jungtinių Amerikos Valstijų karinis jūrų laivynas.

Klaipėdoje – naujas didelis dujų krovinys iš JAV

Vilnius (BNS) – Į Lietuvą atplaukė naujas didelis suskystintųjų gamtinių dujų (SGD) krovinys iš JAV – 11-as toks krovinys šiais dujų metais.

138 tūkst. kub. metrų SGD gabenantis dujovežis „Arctic Discoverer“ atvyko iš JAV Corpus Christi uoste esančio SGD eksporto terminalo.

G. Landsbergis susitiko su Lenkijos lietuviais

Vilnius/Seinai (Pranešimas spaudai) – Užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis, lankydamasis Seinuose, susitiko su Lenkijos lietuvių organizacijų, švietimo ir kultūros įstaigų vadovais.

Lenkijos lietuviai įvardijo aktualiausias problemas, susijusias su lituanistiniu švietimu – lietuviškų mokyklų skaičiaus mažėjimą, kokybiškų vadovėlių lietuvių kalba trūkumą, nepakankamą švietimo įstaigų finansavimą.

Apsilankęs Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje, pastatytoje ir remiamoje Lietuvos lėšomis, ministras teigė, kad būtina praktiškai įgyvendinti abiejų valstybių švietimo ministrų pasirašytą veiksmų planą dėl bendradarbiavimo švietimo srityje, numatantį tinkamą lietuviškų mokyklų finansavimą iš Lenkijos savivaldybių.

„Palaikome nuolatinį dialogą su Lenkijos centrine ir vietine valdžia, siekiame kuo greičiau išspręsti ir pagrindines lietuviškos mokyklos, ir kultūros centro įkūrimo Suvalkuose klausimą“, – sakė ministras.

G. Landsbergis vizito metu pagerbė lietuvių savanorių atminimą Berznyko kapinėse, padėjo gėlių prie vyskupo Antano Baranausko paminklo ir 2010 metų Smolensko aviakatastrofos aukų paminklo Seinuose.

Lenkijoje gyvena apie 5 000 lietuvių, dauguma jų – Seinų ir Punsko krašte, primena Užsienio reikalų ministerija.

Įteikė skiriamuosius raštus JT vadovui

R. Paulauskas (kairėje) įteikė skiriamuosius raštus Jungtinių Tautų generaliniam sekretoriui A. Guterres. URM nuotr.

Vilnius (URM inf.) – Lietuvos nuolatinis atstovas Jungtinėse Tautose (JT) ambasadorius Rytis Paulauskas New Yorke įteikė skiriamuosius raštus JT generaliniam sekretoriui Antonio Guterres.

Susitikime ambasadorius R. Paulauskas perdavė Lietuvos prezidento Gitanos Nausėdos sveikinimus bei pabrėžė veiksmingo daugiašališkumo, kurio centre – Jungtinės Tautos, užtikrinimo svarbą, JT Chartijoje įtvirtintų tarptautinės teisės principų ir teisės viršenybės laikymąsi. Ambasadorius R. Paulauskas atkreipė dėmesį į įtemptą situaciją regione ir Lietuvos siekį kartu su JT vadovybe užtikrinti regioninį saugumą.

Susitikimo metu, kaip pažymima Užsienio reikalų ministerijos pranešime, R. Paulauskas pakartojė Lietuvos vadovų kvietimą JT vadovui aplankyti Lietuvą artimiausiu laiku. JT generalinis sekretorius patikino, kad ieško progos įgyvendinti savo pažadą, kuris buvo atidėtas dėl pandemijos.

Lietuvos nuolatinis atstovas JT šiuo metu pirmininkauja JT Vaikų fondo (UNICEF) Vykdomajai valdybai. Lietuva yra JT Lyčių lygybės ir moterų įgalinimo padalinio (UN Women) Vykdomosios valdybos narė, taip pat kandidatuoja į JT Žmogaus teisių tarybą 2022–2024 metais.

Ambasadorius R. Paulauskas yra septintasis Lietuvos nuolatinis atstovas Jungtinėse Tautose. Lietuva šios organizacijos nare tapo 1991 metais.

Baltarusijos skandalo fone: kas yra diplomatinis paštas ir kodėl jis neliečiamas?

Kaip pranešė URM, Medininkų sienos perėjimo punkte Baltarusijos pareigūnai pareikalavo, kad kurjeris nuplėštų diplomatinės plombas ir atidarytų automobilį. Lietuvos diplomatiniam kurjeriui nesutikus su šiuo reikalavimu, automobilis buvo priverstas apsisukti ir grįžti į Lietuvos teritoriją.

Diplomatinį paštą gabenusio automobilio sulaikymas prie valstybinės sienos šurkščiai pažeidžia Vienos konvenciją dėl diplomatinio santykių. Baltarusija dar kartą pademonstravo, kad šiai valstybei nebeegzistuoja civilizuoto pasaulio taisyklės. Tai Europos centre siautėjanti diktatūra, – sako užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis.

Į Užsienio reikalų ministeriją skubiai iškvietas Baltarusijos ambasados atstovas ir jam įteikta protesto nota.

Pagal Vienos konvenciją, diplomatinis paštas negali būti atidarytas ar sulaikytas, o pareigas vykdančiam diplomatiniam kurjeriui suteikiama priimančiosios valstybės apsauga. Jis naudojasi asmens neliečiamybe ir negali būti sulaikytas ar laikomas suimtas jokia forma.

Baltarusijos valstybinis pasienio komitetas atsisakė komentuoti incidentą.

Diplomatinis paštas, skirtas siųsti korespondenciją ir daiktus, yra neliečiamas, neapmokestinamas ir negali būti atidaromas ar sulaikomas. Tai apibrėžta Vienos konvencijoje dėl diplomatinio santykių. Ji tai pat įpareigoja priimančiąją valstybę leisti ir saugoti diplomatinės atstovybės laisvą susižinojimą visais oficialiais klausimais.

Tiesa, pasaulyje yra buvę atvejų, kai diplomatinis paštas buvo atidarytas ir be jokių įtarimų dėl galimo nusikaltimo.

Diplomatinis paštas yra diplomatinės ar konsulinės atstovybės siunčiamas ir gaunama korespondencija bei daiktai.

Šį paštą gali lydėti užsienio reikalų ministerijos tarnautojas – diplomatinis kurjeris arba jis gali būti patikėtas jį gabenančio lėktuvo vadui, laivo kapitonui ar automobilio vairuotojui, turinčiam specialius įgaliojimus.

Valstybėms susitarus diplomatinis paštas gali būti siunčiamas per pašto įstaigas. Jis neliečiamas, neapmokestinamas muitais ar kitomis rinkliavomis, negali būti atidaromas ar sulaikomas.

Kas yra diplomatinis paštas ir kodėl šios siuntos yra neliečiamos? Tuo prisidengus buvo gabenamas ir auksas, ir žmonės.

Maišai su diplomatinio pašto turi būti pažymėti aiškiais išoriniais atpažinimo ženklais: užrašais „Diplomatic Pouch“ arba „Diplomatic Bag“, plomba su valstybės įstaigos ar diplomatinės atstovybės oficialiu antspaudu ir kortele arba etikete, kurioje nurodytas turinys, tai yra pasakoma, kokie dokumentai vežami.

Diplomatinis paštas yra vienas iš būdų kitose šalyse dirbantiems diplomatams palaikyti santykius su savo valstybe. Jame gali būti siunčiami įvairiausi daiktai – nuo administraciniam diplomatinės misijos darbu reikalingų priemonių iki strategiškai svarbių įrenginių ar dokumentų.

Šiuo būdu gali būti gabenami tik oficialūs dokumentai ir diplomatinei atstovybei skirti daiktai – asmeninių daiktų siuntimas kartais leidžiamas, bet juos taip siųsti tiesiog per brangu. Bet įmanoma – diplomatinio pašto galima siųsti kad ir mašiną.

Atskiros šalys gali prieštarauti išskirtinai didelių paketų siuntimui, bet tarptautinė teisė neriboja nei maksimalaus leistino diplomatinio siuntų dydžio, nei svorio.

Krepšys su amerikiečių diplomatinio pašto yra kraunamas į sraigtasparnį. Diplomatinio pašto procedūras apibrėžia 1961-aisiais priimta, bet tik 1992 m. įsigaliojusi Vienos konvencija dėl diplomatinio santykių. Jos 27-ajame straipsnyje teigiama, kad „diplomatinis paštas negali būti atidarytas ar sulaikytas“, o priimančioji valstybė leidžia ir saugo diplomatinės atstovybės laisvą susižinojimą visais oficialiais klausimais. „Diplomatiniam kurjeriui, kuriam išduodamas oficialus dokumentas, nurodantis jo statusą ir diplomatinio pašto maišų kiekį, vykdančiam savo pareigas, suteikiama priimančiosios valstybės apsauga. Jis naudojasi asmens neliečiamybe ir negali būti sulaikytas ar laikomas suimtas jokia forma“, – rašoma konvencijoje.

Tiesa, diplomatinės siuntos retais atvejais atidaromos, įtariant, kad daromas nusikaltimas. Būta atvejų, kai diplomatinis paštas buvo atidarytas ir be įtarimų, nesilaikant tarptautinės teisės normų.

2000 metais Zimbabvėje buvo atidarytas tinkamai pažymėtas, turėjęs reikalingus dokumentus britų diplomatinis krepšys. Šie veiksmai sulaukė didelės tarptautinės bendruomenės kritikos.

2013 metais taip pat britai išreiškė protestą dėl Gibraltaro-Ispanijos pasienyje atvertos diplomatinės siuntos.

Pastarosios šalies Užsienio reikalų ministerija aiškino, esą siunta nebuvo tinkamai pažymėta, buvo tiesiog tarp kitų ne diplomatinio siuntinių. Tačiau vėliau ispanai pripažino, kad įvyko klaida dėl žemesnio rango pareigūnų nepasižiūrėjimo.

LRT.lt, 15 min.

Krepšys su amerikiečių diplomatinio pašto kraunamas į sraigtasparnį. Vida press nuotr.

Redaktorius – Dainius Vaitiekūnas

ATŽALYNAS

2021 m. birželis

„Auk, žydėk, klestėk ir savo Tėvynę mylėk!“

Globali pandemija tiesiogiai palietė ir mūsų mokyklos bendruomenę. Kruopščiai planavę veiklas ir darbus, šventes ir repeticijas, turėjome skubiai keisti viską, ką iki šiol buvome sukūrę. Turėjome atrasti naujų būdų, naujų kelių mokytis ir priimti naują gyvenimo etapą. Mokomės visi, o ką pavyko sukurti – aprašėme mūsų mokyklos laikraštyje „Atžalynas“. Smagu sugrįžti atsinaujinusiems, nepamirštant verty-

bių, kurių pagrindu buvo sukurta mokykla.

Būkite sveiki ir laukiame pasimatymų, kai galėsime apkabinti vienas kitą ir pasisveikinti kalba, kuri visada yra mūsų širdyse.

Malonaus skaitymo!

Aistė Gulla,

Lietuvių mokyklos Vašingtone direktorė

Smalsučių klausimai apie kalbą

Atsako mokytoja dr. Jolanta Zabarskaitė

Kaip manote, lietuvių kalboje daugiau ilgų ar trumpų žodžių? Kodėl taip yra?

Labai geras klausimas. Per tai, kokio ilgumo yra lietuvių kalbos žodžiai ir kodėl, galima parodyti lietuvių kalbos struktūrą. Lietuvių kalboje ilgų žodžių yra gerokai daugiau, nei trumpų. Kodėl? Dėl lietuvių kalbos struktūros ypatumų. Pabandyčiau paaiškinti. Mes, norėdami kalboje parodyti pasaulio įvairovę, naudojames gausiomis priemonėmis, iš kurių pasidarome mums reikalingų žodžių. Kaip vyksta šis procesas? Kiekviena kalba, tarp jų ir lietuvių, turi žodžių šaknų rinkinį. Šaknyse yra visų mus supančio pasaulio daiktų, reiškinių, veiksmų, ypatybių, savybių, potyrių, pojūčių pavadinimų užuomazgos. Bet tai dar ne žodžiai. Kad šaknis taptų žodžiu, ji turi turėti galūnę ir, jei reikia, priešdėlį ir / arba priesagą, kartais ir ne po vieną. Pavyzdžiui, šaknyje *nam-* paslėpta namų ir visų kitų žodžių, kurie yra susiję su namais, idėja – naminis, namučiai, namas, namai, namsargis (apie šunį), nameliukas, namisėda, panamė ir t. t. Ar kas nors gali pasakyti, koks žodis glūdi šaknyje *šird-*? Sakote, širdis? Nebūtina, nes tai gali būti žodžiai širdingas, širdutė, širdgėla, prieširdis, širdauti (pykti) ir t. t. Kokį tikrovės dalyką mes pavadinsime, priklausys nuo priesagos, priešdėlio arba dar vienos šaknies, su kuria sudursime šaknį *šird-*. Pavyzdžiui, širdis plius perštėti (nestipriai skaudėti) – lygu širdperša. Ilgas žodis? Taip. Žodžių, padarytų iš dviejų šaknų, lietuvių kalboje yra nemažai. Ir priešdėliai, priesagos padaro lietuvių kalbos žodžius ilgesnius.

Bet ne tik! Lietuvių kalbos žodžių kaityba taip pat ilgina lietuviškus žodžius, nes kai žodžiai linksniuojami (daiktavardžiai, būdvardžiai, skaitvardžiai, įvardžiai) ir asmenuojami bei kaitomi laikais (veiksmažodžiai) kinta jų galūnės, kurios gali pailginti žodį (naudininko, vietininko linksniai), papildomai atsiranda priesagos (būtojo kartinio laiko priesaga).

Lietuvių kalba – galūninė arba, moksliskai tariant, fleksinė kalba. Tai reiškia, kad laikas ir pasaulio ryšiai kalboje nusakomi daugiausia per kintančias žodžio galūnes. Žodyje *ėj-o* galūnė parodo, kad veiksmas vyko praeityje, o *ein-a* – vyksta dabartyje. O žodyje *nam-ą* galūnė parodys, kad į šį objektą nukreiptas veiksmas arba būseną – pastačiau namą, svajoju apie namą. *Nam-e* galūnė parodys, kad kažkas vyksta objekto viduje – susitikome naujame name, gyvenu senoviniame name.

Tiesa, lietuvių kalboje yra ir trumpų žodžių, bet šie žodžiai yra nlinksniuojami ir neasmenuojami. Tai jungtukai, jaustukai, dalelytės, ištiktukai,rieveiksmiai, prielinksniai.

Ilgiausias lietuviškas žodis – *nebeprisivideotinklaraštininkaujantiesiems*, trumpiausi žodžiai jaustukai – *a!, o!, y!*

Lietuva yra unikali

Stereotipai

Pasaulyje esama tokių stereotipų apie Lietuvą, kad Lietuva yra panaši į Rusiją, kad Lietuva nesvarbi ir nuobodi. Na, galiu patikinti, kad Lietuva yra ne tik buvusi Sovietų Sąjungos šalis – ji daug įdomesnė ir unikalesnė, nei jūs manote.

Lietuva unikali

Žinoma, kad lietuvių kalba yra viena seniausių kalbų pasaulyje. Ne tik amžius išspūdingas, bet ir abėcėlė. Raidė „ė“ yra vienintelė raidė, atsiradusi tik lietuvių kalboje. Vis dėlto ši kalba išgyveno sunkią istoriją. Kai Lietuva buvo carinės Rusijos priespaudoje, daugelis manė, kad lietuvių kalba išnyks. Tačiau jie pamiršo, kad lietuviai labai didžiuojasi savo kalba ir ją myli. Lietuviai slapta gabeno lietuviškas knygas ir daindavosi jomis tarp savęs. Tokiu būdu lietuviai neprarado savo kalbos ir dabar mes galime didžiuotis savo sena unikalia lietuvių kalba.

Lietuvos geografija yra tokia pat unikali, kaip ir kalba. Pasak mokslininkų, miškai užima trečdalį Lietuvos teritorijos, Lietuva dar yra Europos centre. Lietuva turi daug unikalių vietovių. Vienos iš gerai žinomų vietų yra piliakalniai ir Nida. Kitos šalys garsėja kalnais, o Lietuva – piliakalniais. Šie piliakalniai sudarydavo gynybinius fortus. Jie gelbėda-

vo nuo priešų. Lietuva turi nepaprastai unikalių kampelių – tai Kuršių Nerija. Tai yra plotas, apaugęs pušaitėmis ir papuoštas nepaprasto grožio smėlio kopomis. Jokia kita šalis neprilygsta Lietuvos gamtos grožiui.

O kaip galėtume pamiršti išskirtines Lietuvos tradicijas? Šventės ir maistas yra svarbūs lietuviškoms tradicijoms. Viena iš gražiausių švenčių yra Velykos. Velykas lietuviai pasitikdavo surasdami įvairiausių augalėlių, kuriais margindavo kiaušinius. Maistas taip pat savitas. Cepelinai, balandėliai ir šaltibarščiai yra lietuviški valgiai. Visi jie yra unikalūs savo sudėtimi ir skoniu.

Galiausiai Lietuvos istorija yra viena įdomiausių ir unikaliausių pasaulyje. Kai Sovietų Sąjunga okupavo Lietuvą, prasidėjo pats sunkiausias Lietuvos gyvavimo laikotarpis. Lietuviai visada norėjo būti laisvi, todėl jie už laisvę kovojo. Laisvės troškimas buvo toks didelis, kad 1990 m. kovo 11 d. Lietuva pirmoji atsiskyrė nuo Sovietų Sąjungos ir tapo pirma valstybe, paskelbusia savo Nepriklausomybę.

Nors aš gyvenu Amerikoje, be galo myliu Lietuvą. Tai yra mano tėvelių, mano senelių žemė. Ir aš visada stengiuosi išlaikyti savo prigimtinių lietuviškumą. Lietuvos gamta, tradicijos ir kalba man yra unikalios. Aš myliu Lietuvą!

Sofija Vorobjovas
16 metų

Lietuviai - gamtos vaikai

Mano kartos žmonėms visada kyla klausimas, kodėl mes kasmet turime tokio pobūdžio lietuviškas tradicijas? Kodėl mes, lietuviai, labai dažnai šventes švenčiame gamtoje, pasitelkdami gamtos motyvus? Kodėl netgi apranga švenčiant buvo kiek neįprasta šių laikų madai. Mano tikslas yra šviesti savo kartą parodant, kaip svarbu yra žinoti savo kilmę, per amžius puoselėjamas tradicijas ir kad protėvių lietuvių šventės, kurias iki dabar švenčiame, turi gilią tradicijas ir prasmę. Augu ne Lietuvoje, bet mane tai labai domina, dažnai klausiu, ką reiškia lietuviški simboliai, kodėl jie mums svarbūs. Noriu parašyti apie skirtingus metų laikus Lietuvoje, lietuviškas šventes bei tradicijas, papročius, lietuvišką simboliką.

Pirmiausia noriu pakalbėti apie yra rudens ir žiemos metų laikus ir šventes. Ruduo Lietuvoje ateina anksti, atnešdamas daug lietaus, šalto ir dargano oro. Viena santūriausių ir se-

niausių švenčių, minimų Lietuvoje, yra Vėlinės. Tai labai unikali ir prasminga diena, kai uždegant žvakutę prisiminami mirusieji. Tikėta, kad žvakės šviesa nuveja visas blogas dvasias, sušildo.

Žiema atneša ne tik purų sniegą, bet ir gražiausias metų šventes – Kūčias ir Šv. Kalėdas. Lietuviškų Kūčių tradicijos yra labai savitos, turinčios daug simbolių, atėjusių iš baltų. Lietuviškų Kūčių šventėje yra labai daug baltų simbolikos ir prasmės. Senovėje tikėta, kad tą naktį gyvuliai šneka ir visi burtai pildosi. Vienas unikaliausių simbolių – dvylikos skirtingų patiekalų Kūčių vakarienė. Žiemai baigiantis Lietuvoje minima Užgavėnių šventė. Tai šventė, švenčiama lauke sukeliant daug triukšmo, dėvint kaukes, „išgąsdinant“ ir vežant žiemą iš kiemo. Man vienas įdomiausių simbolių per Užgavėnes yra Morė ir jos deginimas. Tai simbolizuoja blogos dvasios atsikratymą. Taip pat būtina valgyti bly-

Mokyklos direktorė Aistė Gulla ir mokytojai.

nus: šaltus ar karštus. Tikrai įdomu. Ši šventė vyksta artėjant žiemos pabaigai, kai siekiama atšvęsti žiemos pabaigą ir įsitikinti, kad pavasariui nesutrukdys jokios blogos energijos.

Kita vertus, pavasario ir vasaros šventėse gausu atgimimo ir šviesos. Dauguma pavasario švenčių yra susiję su Velykomis, įskaitant pasninką. Tačiau per daugybę pavasario ir vasaros švenčių pasirodo vis tos pačios šiaudų skulptūros, kurios ne sudeginamos, o paleidžiamos plaukti vandens paviršiumi, kad simbolizuotų naują pradžią. Pavasarį iš laukinių gėlių Lietuvos laukuose žmonės pynė gėlių vainikus. Laukinės Lietuvos pievų gėlės daug naudojamos vasaros ir pavasario

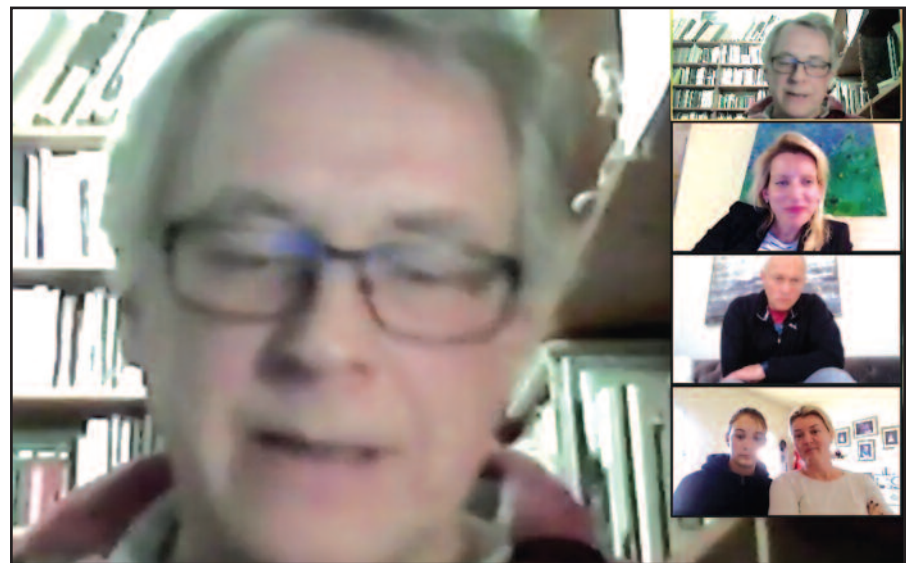
šventėse. Jos gali būti naudojami gėlių vainikams, arbatai, dekoravimui ir dar daug kam.

Vadinasi, Lietuvos žmonių tradicijos yra įvairios ir intriguojančios šventės. Rudens ir žiemos metu minimos šventės lydi tamsos ir blogio pašalinimą, saulės sugrįžimą. Pavasariui ir vasarai viskas priklauso nuo atgimimo ir naujų pradų. Šias tradicijas sukūrė mūsų protėviai – Lietuvos žmonės. Mūsų uždavinys yra išlaikyti šias tradicijas gyvas ir klestinčias, nes tai yra mūsų šaknys ir turime jas saugoti.

Patricija Pupinė
14 metų

Pokalbis su rašytoju Vytautu V. Landsbergiu. 2021 sausio 16 d.

Susitikimas su rašytoju Alvydu Šlepiku. 2021 m. vasario 20 d.

Žinutės Lietuvai

Brangi Lietuva

sveikinu tave su Kovo 11 d., su Atkūrimo diena!!! Noriu paklausti, kaip Tu šventi savo gimtadienius? Niekada nesu buvusi tokioje šventėje, todėl norėčiau sužinoti, kas Tau svarbiausia švenčiant šią dieną? Kuo skiriasi Vasario 16 d. šventimas? Tikiuosi, Tu mėgaujiesi savo laisve ir Nepriklausomybe.

Vilija Plummer
9 metai

Sveika, Lietuva,

noriu paklausti, kaip Tavo kultūra, šventės, Nepriklausomybė? Kiek daug visko Tau reikėjo nuveikti, kad ją iškovotum. Didžiuojuosi Tavo pasiekimais sporte, žiūriu krepšinio rungtynes ir labai noriu pamatyti tikrą gintaro gabalėlį tada, kai atvyksiu į Lietuvą.

Kovas Plummer
9 metai

Brangi Lietuva,

sveikinu tave su Atgimimo diena, Tavo laisvi laukai ir pievos gali įkvėpti gryno oro. Pasakyk, kaip Tu jautiesi? Po šitiek daug laiko Tu gali būti pati savimi, Tau nebereikia būti kažkuo kitu. Linkiu kuo ilgiau jautis jauna.

Lillian Hick
15 metų

Labas, Lietuva

aciū Tau už turtingą istoriją, kuri įkvėpia mane vis labiau ir labiau. Ačiū už gražius peizažus, kurie ramina mano sielą. Nors nesu šalia, bet esu buvusi pas Tave svečiuose. Ir taip pat ačiū už puikias krepšinio varžybas, kurias galiu žiūrėti internete.

Lavender Hick
14 metų

Parengė **Ingrida Rupšlaukytė**

Vykdome projektą „Vienybės jungtis“

Mokyklos mokinio Donato piešinys.

Projekto „Vienybės jungtis“ tikslas – kūrybinių dirbtuvių metu panaudojant įvairius ženklus ir simbolius įprasmiti jaunosios kartos lietuvių išsivijęs sąmonėje lietuviybės ir tradicijų svarbą. Iš projekto dalyvių sukurtų darbų bus sukurtas raštas ir atspausintas ant lininės staltiesės.

Staltiesė – tai šeimos gyvenimo dalis, turinti apeiginę, ritualinę prasmę. Dažniausiai staltiesės būdavo naudojamos šeimos susibūrimo šventėse: per Kūčių vakarienę, vestuves, rugiapjūtės pabaigtuves ir pan. Net ir šiandien staltiesė, nors ir tapusi namų puošybos elementu, yra taip pat šeimos bendrystės, buvimo kartu, tradicijų tęsimas simbolis. Norime, kad drauge sukurta staltiesė taptų bendru simboliu, kuris įprasmitų lietuviybės svarbą dabartyje ir ateities kartoms.

Projekto kūrėjos:
mokytojos **Laura Rainė** ir **Donata Gričiūtė Jutkienė**

Prieš vasaros atostogas sukurti marškinėliai vyriausioms mokinėms.

PASAULIS

Parengė Vitalius Zaikauskas

NATO ragina Rusiją susitikti

Briuselis (ELTA) – Likus savaitei iki NATO viršūnių konferencijos, Aljanso generalinis sekretorius Jens Stoltenberg paragino Rusiją susitikti. „Noriu dar kartą pakviesti Rusiją kiek įmanoma greičiau dalyvauti NATO ir Rusijos Tarybos susitikime, – sakė J. Stoltenberg. – Mes turime daug ką aptarti, kas svarbu NATO ir Rusijai“. NATO esą jau prieš daugiau nei metus kvietė Rusiją susitikti, tačiau teigiamo atsakymo nesulaukė. „Kamuolys dabar Rusijos pusėje“, – pridūrė J. Stoltenberg.

NATO ir Rusijos Taryba buvo įsteigta 2002 metais, kad Maskva būtų glaudžiai įtraukta į transatlantinio Aljanso darbą ir būtų sukurtas pasitikėjimas tarp buvusių priešininkių. NATO ir Rusijos Taryba ambasadorių lygiu turėjo posėdžiauti kartą per mėnesį. Tačiau dėl Ukrainos konflikto dialogas nuo 2014 birželio iki 2016 m. balandžio visiškai nevyko. Po to būta nereguliarių susitikimų.

Pastangos atnaujinti pokalbius NATO ir Rusijos Taryboje pastaruoju metu keliskart žlugo. Viena priežasčių yra tai, kai Rusija šiame formate nenori kalbėti apie Ukrainos konfliktą. Tačiau pirmiausiai rytinės NATO valstybės nenori su tuo sutikti. J. Stoltenberg sakė, kad NATO ir Rusijos Taryba neposėdžiavo jau 19 mėnesių.

NATO vadovas įvardijo ir konkrečias temas, kuriomis būtų kalbama. „Tarp jų, pavyzdžiui, yra abipusis keitimasis informacija apie karines pratybas, kad būtų išvengta nesusipratimų ir galimos eskalacijos“, – sakė jis. Kita tema yra „pakankamas skaidrumas“ apie viena kitos karinę veiklą, kad būtų užkirstas kelias netyčiniams incidentams ore ir jūroje.

„NATO ir Rusijos santykiai pasiekė žemiausią lygį, tokio jo nebuvo nuo Šaltojo karo pabaigos, – kalbėjo J. Stoltenberg. – Dialogas yra geriausias būdas kalbėtis apie įtampas“. Tam NATO ir Rusijos Taryba esą yra tinkamas formatas.

Aljansas įspėja Rusiją ir Baltarusiją

Briuselis (ELTA) – Po Baltarusijos priverstinai nutupdyto keleivinio lėktuvo skridusio į Vilnių iš Atėnų ir dėl to kilusios įtampos NATO perspėjo Rusiją ir Baltarusiją.

„Žinoma, kad esame pasirengę kilus rimtam pavojui saugoti ir ginti kiekvieną sąjungininkę nuo bet kokios grėsmės, kylančios iš Minsko ar Maskvos, – pareiškė NATO generalinis sekretorius Jens Stoltenberg. – Esame budrūs ir labai įdėmiai stebime, kas vyksta Baltarusijoje“. Baltarusija tampa „vis labiau priklausoma“ nuo Rusijos, pridūrė jis.

Anot J. Stoltenberg, sąjungininkės rimtai sunerimusios dėl glaudesnio Maskvos ir Minsko bendradarbiavimo pastaraisiais mėnesiais. „Praeityje patyrėme, kad Rusija smarkiai pažeidinėjo tokių valstybių, kaip Ukraina, Gruzija ir Moldova teritorinį vientisumą“, – kalbėjo NATO vadovas.

Jis pridūrė: „NATO yra gynybinis Aljansas“. NATO šalys Lietuva, Latvija ir Lenkija turi bendrą sieną su Baltarusija.

Baltarusijos diktatoriaus Aliksandro Lukašenkos nurodymu prieš dvi savaites Minske buvo priverstinai nutupdytas iš Atėnų į Vilnių skridęs „Ryanair“ keleivinis lėktuvas ir sulaikyti jame buvęs vyriausybės kritikas Romanas Protasevičius bei jo draugė Sofija Sapega. ES tada, darydama spaudimą A. Lukašenkai, paskelbė sankcijas. Rusijos prezidentas Vladimiras Putinas tuo tarpu priėmė diktatorių ir pabrėžė, kad remia A. Lukašenką konfrontacijoje su Vakarais.

J. Stoltenberg toliau sakė, kad Baltarusijos tema bus aptariama ir po savaitės Briuselyje vykšančiame NATO viršūnių susitikime, kuriame dalyvaus ir JAV prezidentas Joe Biden.

Prasideda lėktuvų numušusių separatistų teismas

Amsterdamas (ELTA) – Nyderlandų teismas birželio 7 dieną pradėjo klausytis įrodymų, surinktų prieš tris Rusijos piliečius ir vieną Ukrainos pilietį, įtariamus 2014 metais, prasidėjus karui Ukrainos rytuose, numušus „Malaysia Airlines“ lėktuvą, skridusį reisu MH17.

Teismas, ištyręs daiktinius įrodymus, ėmėsi klausyti liudininkų. YouTube nuotr.

Teismo procesas oficialiai prasidėjo 2020 metų kovą, tačiau iki šiol daugiausiai buvo nagrinėjami teisiniai argumentai dėl įrodymų, surinktų po katastrofos, kurioje žuvo 298 keleiviai ir įgula, iš jų – 196 Nyderlandų piliečiai, priimtino.

Keturi įtariamieji – Rusijos piliečiai Olegas Pulatovas, Igoris Girkinas, Sergejus Dubinskis, taip pat Ukrainos pilietis Leonidas Charčėnka – teisiama už akių. Tik O. Pulatovui teisme atstovauja advokatai.

Lėktuvas „Boeing 777“ skrido iš Amsterdamo oro uosto į Kvala Lumpūrą ir buvo numuštas virš Rytų Ukrainos dalies, kurią kontroliavo prorusiški sukilėliai.

Tarptautinio tyrimo metu buvo nustatyta, kad katastrofą sukėlė „BUK“ raketa iš Rusijos armijos 53-iosios priešlėktuvinių raketų brigados, įsikūrusios Kursko mieste.

Susektas didžiausias šifruotas komunikacinis tinklas

Birželio 7 d. buvo uždaryta šifruota komunikacinė platforma „Anom“, kuria naudojosi organizuotos nusikalstamos grupės ir jų tinklai visame pasaulyje planuodami, koordinuodami ir vykdydami nusikaltimus Europoje ir už jos ribų.

Tarp tokių nusikaltimų – užsakomieji nužudymai ir pasikėsiniai nužudyti, sunkūs sveikatos sutrikdymai, neteisėta prekyba ginklais ir kontrabanda, ypač didelių narkotikų kiekių kontrabanda ir jų platinimas, pinigų plovimas ir kiti sunkūs nusikaltimai.

Operaciją „Trojan Shield / Greenlight“ organizavo ir vykdė Jungtinių Amerikos Valstijų Federalinis tyrimų biuras, JAV Narkotikų kontrolės agentūra, Nyderlandų ir Švedijos nacionalinė policija, Lietuvos kriminalinės policijos biuras bei Lietuvos prokuratūra bendradarbiaujant su dar 16 šalių, Europolo bei Eurojusto pareigūnais.

Šifruota komunikacinė platforma „Anom“ naudojosi daugiau nei 12 000 vartotojų iš daugiau nei 100 šalių. Daugiau nei 300 nusikalstamų tinklų (organizuojamų grupių), bendravusių tarpusavyje 60 skirtingų kalbų, organizuodami ir vykdydami nusikalstamas veikas šioje platformoje apsikeitė turimais duomenimis, 27 milijonais pranešimų.

Ši teisėsaugos operacija, prasidėjusi 2019 m. spalio mėn., yra viena iš sudėtingiausių iki šiol atliktų teisėsaugos operacijų kovojant su šifruotomis komunikacinėmis platformomis, naudojamomis išskirtinai nusikalstamoms veikoms organizuoti ir vykdyti.

Pasak Europolo vykdančiosios direktorės Catherine De Bolle, ši operacija yra išskirtinė JAV, Švedijos, Nyderlandų, Australijos, Naujosios Zelandijos ir kitų Europos šalių teisėsaugos institucijų operatyvinės darbo grupės sėkmė. Europolas koordinavo tarptautines teisėsaugos institucijas, papildė jų turimą informaciją vykdomuose tyrimuose kovoje su organizuotu nusikalstamumu ir nelegalios narkotikų prekybos bei kontrabandos organizacijomis, kad ir kur jos būtų, kad ir kokią komunikacijos būdą jos pasirinktų.

Pirminiame operacijos „Trojan Shield / Greenlight“ etape pareigūnai rinko informaciją kriminalinės žvalgybos būdais. Vėliau gautus duomenis analizavo Europolas ir operacijoje dalyvaujančios šalys. Minėtos informacijos pagrindą buvo suplanuoti ir atlikti bendri tyrimo veiksmai visame pasaulyje. Europolo būstinėje Hagoje taip pat buvo įkurta speciali darbo grupė (OTF), kuri, kaip tarptautinis kriminalinės žvalgybos centras, analizavo šioje operacijoje dalyvaujančių 16 šalių teisėsaugos institucijų turimą bei gaunamą informaciją planuodama ir koordinuodama bendrus įvairių šalių teisėsaugos institucijų veiksmus.

Operacijos metu buvo atliktos apie 700 kartų, apie 800 sulaikytų įtariamųjų. Išskirtinės tarptautinės operacijos metu Lietuvos pareigūnai atliko 11 tarptautinių sulaikymo operacijų. Jų metu įvairiose šalyse buvo sulaikyta virš 30 asmenų, siejamų su Lietuvos ir tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu.

Lietuvos pareigūnų inicijuotų operacijų ir sulaikymų metu buvo rasta apie 1332 kg įvairių rūšių kvaišalų: hašišo – 574 kg, kanapių – 641 kg, kokaino – 77 kg, amfetamino tipo stimuliuojančių medžiagų – 40 kg. Jų vertė neteisėtoje didmeninėje narkotikų rinkoje siekia daugiau nei 8 800 000 eurų.

Visų šioje tarptautinėje operacijoje dalyvavusių teisėsaugos institucijų ir pareigūnų dėka buvo užkirstas kelias daugiau nei šimtui labai sunkių nusikaltimų, kėlusiu pavojų žmonių gyvybei ir sveikatai, iš neteisėtos apyvartos išimta virš 8 tonų kokaino, 22 tonų hašišo/kanapių, 2 tonų amfetamino tipo stimuliuojančių medžiagų, 6 tonų narkotinių ar psichotropinių medžiagų prekursorių, 250 šaunamųjų ginklų.

Operacijos metu surinkti duomenys padės Europolui ir įvairių šalių teisėsaugos institucijoms pasauliniu mastu kovoti su organizuotu nusikalstamumu, leis identifikuoti ir baudžiamąja tvarka persekioti aukšto pavojingumo asmenis ir jų grupes.

Šifruotos komunikacinės platformos ir ryšių priemonės ženkliai palengvina nusikalstamų veikų organizavimą ir vykdymą bei sudaro sąlygas išvengti teisėsaugos institucijų kontrolės, todėl organizuotoms nusikalstamoms grupėms ir jų tinklams yra gyvybiškai svarbios. Tačiau šifruotų platformų rinka teisėsaugos institucijų pastangų dėka yra nestabili. 2020 m. liepos mėn. teisėsaugos institucijų operatyvinės darbo grupės (Op. „Emma“) pastangomis buvo išardyta mobilusis ryšio šifruota „EncroChat“ komunikacinė platforma, o 2021 m. kovo mėn. tarptautinė teisėsaugos institucijų operatyvinė darbo grupė (Op. „Limit“) užblokavo galimybes organizuotoms nusikalstamoms grupėms ir jų tinklams naudotis šifruota komunikacine platforma „Sky ECC“. Po „Sky ECC“ operacijos daugelis organizuoto nusikalstamumo tinklų (grupių) greitai perėjo ir pradėjo naudotis naujomis šifruoto ryšio komunikacinėmis platformomis, siekiant išvengti teisėsaugos aptikimo ir galimos (teisėtos) kontrolės.

ELTA

Parengė Dainius Ruževičius

SPORTAS

Olimpinės mylios bėgimas.

Pasaulio lietuviai vėl bėgs olimpinę mylią

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) Sporto reikalų komisijos pirmininkas Laurynas R. Misevičius, Lietuvos tautinis olimpinis komitetas (LTOK) bei LTeam – Olimpinių Lietuvos komanda kviečia viso pasaulio lietuvius kartu švęsti Olimpinių dieną!

Tarptautinė olimpinė diena Lietuvoje 2020 metais buvo paminėta neįprastai – virtualiu bėgimu, kuris suvienijo daugiau nei 3 000 tautiečių iš 32 valstybių visuose pasaulio žemynuose. Šiame, šiek tiek atlaisvėjus karantinui, birželio 21–25 dienomis Vilniuje ir jo apylinkėse įvyks tradicinis Olimpinių dienos renginys, kur esančiose sporto bazėse visi norintys galės išbandyti įvairiausias sporto šakas.

Visi kiti, pasaulyje išsibarstę lietuviai, norintys paminėti Olimpinių dieną, birželio 21–27 dienomis galės prie bėgimo prisidėti virtualiai ir įveikti mažiausiai 1988 metrus (šis skaičius simbolizuoja LTOK atkūrimo

metus). Atsižvelgiant į daugelyje šalių galiojančius įvairius COVID-19 ribojimus, šiemet bus galima bėgti visą savaitę (minėtomis dienomis)!

Visą informaciją apie Lietuvoje vykstantį tradicinį bėgimą galima rasti čia: <https://www.ltok.lt/olimpine-diena/>

Kaip dalyvauti virtualiame lietuviškos olimpinės mylios bėgime?

* Birželio 21–27 d. nubėgti mažiausiai 1988 metrus bet kuriame pasaulio krašte.

* Rezultatą užfiksuoti bet kuria bėgimo programėle.

* Rezultatais pasidalinti socialiniuose tinkluose, naudojant grotąžymę #OlimpinėDiena2021

* Užpildyti lietuviškos olimpinės mylios bėgimo užsienio lietuviams registracijos formą: <https://formfacade.com/.../1FAIpQLSc2vmB1tplGp9M6jtx2UBET...>

XI Pasaulio lietuvių sporto žaidynės vyks 2022 m.

Šiame liepą Druskininkuose turėjusios vykti XI Pasaulio lietuvių sporto žaidynės (PLSŽ) dėl pandemijos buvo nukeltos į 2022-ųjų vasarą. Dabar aiški tiksliai jų data: PLSŽ Druskininkuose vyks kitąmet liepos 14–17 d.

Pasaulio lietuvių sporto žaidynės – tarptautinis, senas ir galias tradicijas turintis sporto renginys. Jos telkia užsienio lietuvius, padeda jiems neatitrūkti nuo savo šaknų, pažinti dabartinį šalies gyvenimą ir žmones. Visi viliamės, kad kitąmet jau gyvensime, planuosime, keliausime ramiau ir lengviau, o į Žaidynes atvyks kuo daugiau tautiečių iš viso pasaulio”, – sakė švietimo, mokslo ir sporto viceministras Linas Obcarskas.

Švietimo, mokslo ir sporto ministerija 2022 m. biudžete PLSŽ yra numaciusi 1 mln. eurų, taip pat bus ieškoma kitų finansavimo šaltinių.

X PLSŽ vyko 2017 m. Kaune. Žaidynės sutraukė daugiau kaip 3 800 da-

lyvių, iš jų beveik 2 650 užsienyje gyvenančių tautiečių iš 26 valstybių.

PLSŽ tarpukariu vadintos Lietuvos tautine olimpiada ir pirmą kartą buvo surengtos 1938 m. Kaune. Paskui 40 metų žaidynės nevyko. 1978 m. PLSŽ atgaivintos Toronte, vėliau vyko Čikagoje, Adelaidėje, o nuo 1991 m. rengiamos Lietuvoje.

XI PLSŽ globėjas yra šalies prezidentas Gitanas Nausėda.

Baigęs NBA sezoną J. Valančiūnas prisijungs prie Lietuvos rinktinės stovyklos.

J. Valančiūnas atskleidė savo planus

Jonas Valančiūnas su Memphis „Grizzlies“ pateko į NBA atkrintamąsias kovas ir net sugebėjo pasipriešinti galingam varžovui – Utah „Jazz“. Lietuvio vedamas „Grizzlies“ klubas laimėjo pirmąją akistatą su Utah atstovais, tačiau galiausiai seriją pralaimėjo 1:4 ir baigė čempionatą.

Paskutinėse NBA sezono rungtynėse J. Valančiūnas rungtynėse pelnė 18 taškų, atkovojo 6 kamuolius, atliko rezultatyvų perdavimą, perėmė kamuolį ir 4 kartus suklydo.

Kaip ir dažnai būna, po pasibaigusių visų varžybų komandos surengia baigiamąsias spaudos konferencijas. 29-erių J. Valančiūnas tikino, kad jam patiko su jauna komanda kovoti šiame sezone ir jis ir toliau nori likti Memphis.

„Pradėjome nuo nulio ir užaugome visi – ir žaidėjai, ir treneris, ir vadovai. Amžius yra tik skaičius. Nesvarbu, kiek tau metų, bet labai svarbu, kaip

jautiesi ten, kur esi. Svarbiausia yra tai, kaip žaidžiame ir kaip sutariame tarpusavyje. Įgavome daug patirties atkrintamosiose, laimėdami sunkias rungtynes ir atsidurdami sudėtingose situacijose. Rūbinėje – nuostabi atmosfera, o tai skatina mus geriau žaisti aikštėje. Tai, ką aš matau ir jaučiu, man patinka, aš noriu ir toliau likti šios komandos dalimi”, – sakė lietuvis.

Žurnalistų J. Valančiūnas buvo paklaustas ir apie vasaros planus. Be to, kad atstovaus Lietuvos rinktinėi olimpiniame atrankoje ir, galimai, olimpiniuose žaidynėse, lietuvis dar planuoja tobulinti taiklumą ir skirti laiko mėgstamiausiam savo pomėgiui – žvejybai.

J. Valančiūnas 2019-iais sutiko su klubo siūloma 45 milijonų JAV dolerių vertės sutartimi ir trejiems metams išsipareigojo „Grizzlies“ klubui. Tad krepšininko sutartis su dabartine komanda galioja iki kito sezono pabaigos.

Pasitikėjimas auga – 50 proc. japonų pasisako už žaidynes

Pusė apklaustų japonų pasisako už Tokijo olimpiadų žaidynių rengimą šią vasarą, rodo nauja apklausa, kurios rezultatai buvo paskelbti pirmadienį. Tokie rezultatai rodo augantį visuomenės palaikymą dėl koronaviruso pandemijos atidėtomis olimpinėms žaidynėms, likus septynioms savaitėms iki atidarymo ceremonijos.

Dienraščio „Yomiuri Shimbun“ apklausa rodo, kad 50 proc. respondentų nori, kad žaidynės įvyktų šią vasarą, o 48 proc. pasisako už jų atšaukimą. Variantu žaidynės atidėti nebuvo pasiūlyta apklausos dalyviams. Pastaruoju metu nacionalinės apklausos rodė, kad dauguma respondentų nepritaria žaidynių organizavimui šią vasarą, palaikydami jų atidėjimą arba atšaukimą.

Naujausi duomenys pateikti Japonijoje palaipsniui mažėjant sergamumui COVID-19 lygiui ir tebegaliojant tam tikriems ribojimams keliose vietovėse, įskaitant Tokiją. Skiepavimo kampanija po vangios pradžios taip pat išibėgėja, nors visiškai paskiepyti iki šiol tėra daugiau nei 3 proc. Japonijos

gyventojų.

Olimpiadų žaidynių organizatoriai vėliau šį mėnesį turi nuspręsti, ar į varžybas bus įleidžiami žiūrovai ir, jei taip, tai kiek. Anksčiau jau buvo priimtas beprecedentinis sprendimas neišleisti užsieniečių sirgalių.

„Yomiuri Shimbun“ apklausa buvo surengta telefonu birželio 4–6 dienomis, apklausta 1 070 respondentų. 26 proc. jų sakė norintys, kad olimpiada vyktų be žiūrovų, o 24 proc. apklaustųjų teigė, kad pritartų ribotam sirgalių skaičiui.

Tokijo olimpinės žaidynės.

AP nuotr.

Vytautas Mačernis (antrame plane viduryje) su klasės draugais apie 1937 m.

Poeto Vytauto Mačernio mama Elžbieta Mačernienė.

V. Mačernio muziejaus nuotr.

Amžinai jaunas – V. Mačernis

2021-ieji paskelbti poeto Vytauto Mačernio (1921–1944), kuris pripažįstamas jauniausiu literatūros klasiku, metais. Lietuvos žiniasklaidoje pasirodė daug publikacijų, vyko paminėjimų, aptarimų, skambėjo jo poezijos skaitymai. Birželio 5-ąją, 100-ąją poeto gimimo dieną, jo vardas ir jo eilės skambėjo ir dar skambės visoje Lietuvoje, bet garsiausiai, žinoma, gimtojoje Žemaitijoje, Šarnelėje, kur visi takai tebesaugo jo pėdas. Birželio 4-ąją ant Šarnelės piliakalnio vyko dainuojamosios poezijos pagal Mačernio žodžius renginys, o birželio 5-ąją Žemaičių Kalvarijoje surengta konferencija, tą pačią dieną ji vyko ir Sedos gimnazijoje. Pagal Vytauto Mačernio metų planą numatyta surengti ir daugiau poezijos vakarų, parodų, spektaklių pagal Vytauto Mačernio poeziją, laiškus, amžininkų prisiminimus, išleisti literatūros tyrinėtojos Viktorijos Daujotytės knygą „Žemės keleiviai. Mačernis“, taip pat paties V. Mačernio „Raštus“, leidinį „Vytautas Mačernis. Archyvai“ ir kt.

V. Mačernio palikimo įamžinimas

Žemaičių Kalvarijoje 1987-aisiais poeto Eugenijaus Matuzevičiaus, Mačernio bičiulio ir mokslo draugio, iniciatyva buvo įkurtas Vytauto Mačernio muziejus. Poeto šimtųjų metų proga šis muziejus tikisi tapti Žemaičių Kalvarijos kultūros centro filialu – žinybiniu muziejumi. Tuo ypač rūpinasi muziejaus gidas – Žemaičių Kalvarijos Motiejus Valančiaus gimnazijos geografijos mokytojas metodininkas Bronius Kleinauskas. Jis džiaugiasi, kad V. Mačernio metai sujungia ne tik apylinkę, bet ir Lietuvą.

Vytauto Mačernio vardas sovietinėje Lietuvoje ilgą laiką buvo nutylimas ir tik 1970 m. buvo išleista jo poezijos rinktinė, o 1982 m. galėjo susiburti poeto vardo įamžinimu susirūpinusių kultūrininkų grupė, pasivadavusi Vytauto Mačernio brolija, įsteigta taip pat poeto bendramokslis E. Matuzevičiaus dėka. Beje, poeto Kazio Bradūno dukra, kultūros antropologė Elena Bradūnaitė-Aglinskienė pokalbyje LRT laidoje apie Mačernį prisimena, kad būtent Matuzevičius jos tėčiui pasitarnavo leidžiant Mačernio poezijos knygėlę Amerikoje – jis surinko ir į Ameriką atsiuntė Mačernio eilėraščius. Kad nesusektų sovietiniai cenzoriai, Mačernio eilėraščių eilutes jis įterpdavo į savo laiškus – eilutė laiško, eilutė Mačernio teksto. Taip per Atlantą atplaukė visi Mačernio eilėraščiai.

E. Matuzevičius yra liudijęs, kaip Mačernio eilėraščiai išliko: „Vokiečių okupacijos metais daugelį Mačernio eilėraščių studijų draugai nusirašydavo. Pats autorius daugybę savo eilėraščių padovanodavo bičiuliams. O kai vokiečiai uždarė Vilniaus universitetą, Mačernis sugrįžo į savo tėviškę – Šarnelės vienkienį netoli Žemaičių Kalvarijos. Ten gyvendamas kartu su laiškais mėgdavo pasiųsti draugams naujai parašytų eilėraščių. Tai ypač buvo būdinga 1943–1944 metų laikotarpiu. Kai kuriems draugams jis atsiųsdavo beveik kiekvieną naujai parašytą eilėraščių. Šiuos iš originalų nusirašydavo kiti. Jo kū-

ryba tuo metu buvo labai domimasi – ypač moksleivių, studentų ir jaunosios inteligentijos sluoksniuose. Tokiu būdu Vytauto Mačernio poezija, rankraščiais ir kitų padarytais nuorašais, plačiai pasklido po Lietuvą dar iki netikėtos jo mirties...”

Poeto gerbėjas mokytojas B. Kleinauskas sako, kad per šimtmečius gimsta tik toks vienas kaip Vytautas Mačernis. Šarnelės kaimo žmonės gali didžiulis, kad jų apylinkės, kur poetas mėgo klajoti, braidyti po pelkes, gulinėti ant žolės ir žvelgti į debesis, sėdėti išilpęs į susikaltą gandrą ir žiūrėti iš aukštai į plytinčias erdves, išugdė genijų. Būtent čia V. Mačernis parašė beveik visus savo eilėraščius

Vytautas Mačernis

Maironio lietuvių literatūros muziejaus nuotrauka

– iš 214 jo žinomų eilių tik keturiolika gimė kitur. Tai reiškia, kad jam ši vieta buvo stebuklinga, magiška, įkvepianti. Šiose apylinkėse poetas ir žuvo nuo atsitiktinio rusų artilerijos sviedinio skeveldros karui baigiantis. Jis buvo susiruošęs trauktis į Vakarus, bet netoli namų žuvo. Dabar poeto palaikai kukliai ilsisi jo numylėtame Šarnelės kalnelyje.

Dabartinio V. Mačernio muziejaus eksponatai surinkti kraštotyrininko Konstantino Bružo (1912–2005) iniciatyva. Muziejus Žemaičių Kalvarijoje yra kitas žymus objektas po devyniolikos Kalvarijos Kryžiaus kelio koplyčių. Poeto V. Mačernio muziejus – tai nedidelis kambarėlis, kur stovi autentiški baldai, šeimos padovanoti iš poeto namų, yra surinkta nuotraukų, kurias perdavė Žemaičių Kalvarijos gyventojai, mokytojai Juozas ir Eugenija Neniškiai, V. Mačernio brolijos nariai, K. Bružas, taip pat Sedos gimnazijos buvusi direktorė Genoveita Gricienė.

Muziejaus gidas Kleinauskas prisimena, kaip pats „atrado“ Mačernį. Būdamas ketvirtokas dalyvavo išvykoje su bendramoksliais ir bežaisdami karą Šarnelės piliakalnyje aptiko vienišą kapą. Mokytojas jiems papasakojo, kad čia palaidotas poetas Vytautas Mačernis. Ir tą žinią savotiškai įtvirtino tuo metu iš pakalnės ateinanti sena moteris, kuri tada vaikams pasirodė kaip kokia ragana – ilgu sijonu, didžiule skara ir medine gumbuota lazda. Pasirodo, tai buvo poeto mama Elžbieta Mačernienė. (Poeto šeima buvo išstremta, namai apgyventi svetimų.)

Vėliau, jau pats tapęs mokytoju, Kleinauskas, skatinamas mokytojų kraštotyrininkų Neniškių, prisidėjo tvarkant Mačernio įamžinimo vietas, pastatant rodykles. Jam dalyvaujant gimė ir Mačernio brolija.

„Gyvenimas – tai geidžiamas apsigavimas! / O kaip norėčiau padaryti jį bekraštį / Ir juo keliauti kaip amžinasis piligrimas, / Ir niekad niekur kelio pabaigos nerasti!“ – vieną mėgstamiausių V. Mačernio eilėraščių cituoja jo muziejaus gidas B. Kleinauskas. Poeto eilėraščius gidas paprastai skaito ir veddamas ekskursijas, ypač paskutinį V. Mačernio eilėraščių, parašytą prieš mirtį – 1944-ųjų spalio 7-osios rytą – apie gyvenimą, tarsi tekancią upę:

*Didelė upė teka. Aš vaikštau kranto alėja.
Yra sekmadienio popietė, ir visas jaunimas
ant vandens.
Per vandenį atplaukia į mane jų kalbos ir
juokai.
Bet aš esu čia vienas. Aš norėčiau būt su jais
kartu ant vandens. Bet niekas šiame krašte
manęs nepažįsta.
Aš žiūriu į pakrantės žilvičius, jų šakos
mirksa vandeny.
Man yra truputį liūdna.
Upė yra panaši į gyvenimą. Joje daug
vandens, ir jis amžinai teka.*

V. Mačernis eilėraščius pradėjo rašyti dar besimokydamas Sedos progimnazijoje. Šiandien jo eilės skamba ne tik lietuviškai, bet ir angliškai, itališkai, rusiškai. B. Kleinausko manymu, būtų gražu jo eilės išversti į visas septynias kalbas, kurias V. Mačernis mokėjo būdamas vos 23-ejų.

O koks likimas poeto rankraščių? Sesuo Valerija Šilinskienė, kuri šeimoje geriausiai suprato brolio poeto sielą, praėjusią vasarą „Bernardinai.lt“ žurnalistui papasakojo, kad po Vytauto mirties visus jo rankraščius užkasė po žeme daržinėje: „Buvo tuščias jos galas. Su bernu palaidojom į vieno metro gylį. Užėjo rusai. Toje vietoje pasistatė virtuvę, kūreno ugnį. Kareiviai pylė vandenį. Po kiek laiko atvažiavo Bronė Vildžiūnaitė ieškoti Vytauto rankraščių. Atkasėm, bet viskas buvo subėgę vandeniui. Ji bandė juos džiovinti, bet buvo neįskaitoma“. Be abejo, ten galėjo būti ir dar nespausdintų eilėraščių.

Kaip poetą prisimena gimtinės žmonės

Gidas pasakoja, kaip poetą prisimena gimtinės žmonės, kurie jį pažinojo: „Man dar teko susitikti su žmonėmis, kurie buvo tarnavę Šarnelės kaime pas ūkininkus Mačernius. Su tokiu ponu Šleiniumi nuo Barstyčių. Tai jis sakydavo: kartais pasiutimas imdavo, kai matydavai: toks vyras – drūtas, ir dar ne vie-

Ekspozicija Vytauto Mačernio muziejuje Žemaičių Kalvarijoje.

nas, atsiveždavo ir draugų, guli ant žolės sode ir į dangų žiūri, deklamuoja eilėraščius. Sako, mes galvodavom: nu a velnią jis ten ir mato. O lauke šienas džiūva – reikėdavo prikibti prie darbų, mažai pagalbininkų sulaukdavome. Paskui sako: bet vakare gimsta nuostabus eilėraštis. Tai toks Mačernio buvo pašaukimas – ne šieną pjauti, o rašyti eilėraščius”, – amžininkų prisiminimais dalijasi B. Kleinauskas.

Mačerniai buvo turtingi ūkininkai, valdę daugiau kaip 100 ha žemės, bet kadangi tėvas nebuvo linkęs prie žemės, ūkis buvo praskolintas. Tėvui

Paminklas

K. Kajėno /Bernardinai.lt videomedžiagos kadrai

mirus dar tais laikais, kaip Vytautas mokėsi gimnazijoje, ūkio valdytoja tapo jo motina. Vytautui atrodė, kad motina jo nemylėjo, bet mokytojas Kleinauskas bando paaiškinti, kad ji, daugiavaikės šeimos išlaikytoja (šeimoje augo 13 vaikų), tiesiog neturėjo laiko ir jėgų švelnumui ir meilės rodyti. O savo sūnaus poeziją ji vertino, skaitė, mėgo deklamuoti ir visada su savimi nešiojosi pasą ir sūnaus poezijos knygelę.

Poeto jubiliejus iš užmaršties ištraukia ir asmeninį jo gyvenimą. „V. Mačernio meilė Bronė Vildžiūnaitė ir šiandien amžinybėje laukia susitikimo su mylimuoju, – sako B. Kleinauskas, primindamas neįvykusias jūdvių slapta vestuves ir daugiau gyvenime neištekėjusią Bronę. Mat jos mama, turtinga Kauno ponija, buvo kategoriškai nusiteikusi prieš šias vedības. Matyt, inteligentams Vildžiūnams V. Mačernis neatrodė tinkamas žentas. Slaptos V. Mačernio ir B. Vildžiūnaitės vestuvės buvo sumanytos 1943 m. rugpjūčio 12-ąją Rotušėje. Apie šį įvykį sužinojusi ponija Vildžiūnienė

sukėlė tariamą isterijos priepuolį, ligą, ir dukra, žinoma, puldama gelbėti mamą, nutarė santuoką atidėti. Vytautas tasyk apmaudžiai jai prasarė, kad juodu turbūt daugiau niekada nebesituoks. Taip ir atsitiko.

Kleinauskas prisimena ir susitikimą su kita moterim, kuri buvo atvykusi iš Amerikos. Ji su ekskursija keliavo V. Mačernio takais ir prisipažino, kad taip pat buvo išimylėjusi Vytautą, su kuriuo kartu mokėsi Telšių gimnazijoje. Vytautas buvęs aukštas, gražus, gražiu, liūdnu akių jaunuolis, juo žavėjosi daugelis bendramokslų merginų. Viešnia iš rankinuko ištraukusi dvi Mačernio nuotraukas, ant kurių jo ranka buvo užrašytos dedikacijos Lionei.

„Ta moteris, kuri ištraukė iš rankinuko dvi nuotraukas, sako: tai aš ta ir buvau, kuri šast prie Vytauto ir pristodavau. Tai buvo Elena (Lionė) Damauntaitė-Baltrušaitienė. Ji irgi buvo pasitraukusi į Vakarus. Jos dvi nuotraukos dabar yra pas mus muziejuje. Padovanojo mums. Nuo to laiko, kai susipažinome, mes ir bendraujame. Ir šiandien (gal jau mėnuo koks praėjo) man teko bendrauti su ja, atšventusia 102 metus. Sunkiai ji suvokia apie mane, bet kai pasakiau apie Vytautą Mačernį, apie muziejų, tai jos klausimas buvo toks: ar Vytautas gyvs yr Šarnelėj? Vadinasi, jos širdyje jis tikrai buvo”, – prisimena V. Mačernio muziejaus gidas.

Amžinai gyvas

E. Bradūnaitės-Aglinskienės žodžiais, žvelgdamas į bičiulio Vytauto Mačernio nuotrauką, kabančią prie jo darbo stalo Čikagoje, poetas Kazys Bradūnas (1917–2009) vis atsidusdavo: „Aš senstu, o jis amžinai lieka jaunas”.

„Vytautas Mačernis gyveno kaip meteoras: staiga pasirodė, sušvito ir lygiai taip pat staiga dingo neižvelgiamybėje. Jis mirė pačiame savo trumpo poetinės karjeros zenite, vos dvidešimt ketverių metų tesulaukęs. Mirtis visuomet kažin kaip keistai sumistina žmogų, paversdama gilia ir niekam nesuvokiama paslaptimi, tam tikra ženklų bei užuominų sistema, kurios esimo niekas nepastebi jam gyvam tebesant. Todėl man, gerai pažinusiui Mačernį gyvą, šiandien atrodo, kad jo tamsiose ir liūdnu drėgnose akyse, visame palinkusiam, tarytum kūdikiškame pavidale jau tada buvo kažkas būdinga visiems anksti mirusiems poetams, ir didelis jo poezijos pasisekimas gyvam tebesant – tarsi paties likimo atlyginimas, ciniškas atlyginimas už tai, kad jam tik taip trumpai tebuvo leista maitintis, jo paties žodžiais tariant, ‘geriausiais žemės vaisiais’, – rašė V. Mačernio bendramokslis poetas Alfonsas Nyka-Niliūnas.

Parengta pagal „Bernardinai.lt” ir kitus šaltinius

Žinia apie Vilniuje sukurtą „Portalą” apskriejo pasaulį

„Portalas” sujungė du miestus – Vilnių ir Liubliną.

D. Umbraso nuotraukos

Lietuvos sostinėje pristatytas futuristinis „Portalas” pasirodė esantis kaip tik tai, ko trūko pandemijos kelionių ribojimų išvargintam pasauliui. Žinia apie Vilniuje sukurtą įrenginį, primenantį duris į kitus pasaulius iš mokslinės fantastikos filmų, ir padedantį realiu laiku bendrauti su Liublino gyventojais, labai sudomino tarptautinę žiniasklaidą, rašoma agentūros „Go Vilnius” pranešime žiniasklaidai.

Per savaitę pasirodė daugiau nei 160 publikacijų JAV, Australijoje, Singapūre, Indonezijoje, Kinijoje, Belgijoje, Vokietijoje, Austrijoje ir daugelyje kitų šalių, o žinia apie Vilniaus projektą pasiekė daugiau nei 700 milijonų skaitytojų auditoriją.

Šalia Vilniaus Geležinkelio stoties įkurdintas „Portalas”, sujungęs sostinę su Lenkijos Liublino miestu – Benedikto Gylio ir jo vardo fondo penkerius metus brandinta idėja, įgyvendinta kartu su VILNIUS TECH „LinkMenų fabriku”.

Pagrindinis projekto mecenatas – Benedikto Gylio paramos fondas, projektą remia Vilniaus miesto savivaldybės programa „Kuriu Vilnių”, įgyvendinti padėjo partneriai Lenkijoje: Liublino miesto savivaldybė, tarpdisciplininės kultūros centras „Crossroads”. Ateityje planuojama „portalais” Vilnių sujungti ir su kitais pasaulio miestais.

VILNIUS TECH „LinkMenų fabriko” projekto techninio proceso komanda, padėjusi idėją paversti realybe, projektui neatsitiktinai pasirinko apskritimo formą, simbolizuojančią mokslinėje fantastikoje dažnai vaizduojamo ir gerai atpažįstamo portalo įvaizdį. Apskritimas – laiko rato simbolis, galintis akimirksniu perkelti žiūrovą – miestietį ar miesto svečią – į kitą pasaulio kraštą.

Tai pastebėjusi populiari JAV technologijų svetainė „The Verge” rašė, jog Vilniaus „Portalas” atrodo lyg nužengęs iš mokslinės fantastikos seriale „Stargate”: „Esate pavargę nuo pandeminių kelionių ribojimų, nekant-raujate ištrūkti ir pamatyti naujų žmonių? Vilniaus miestas turi įdomų sprendimą: realaus laiko ‘portalą’ į kitą miestą,” – rašė „The Verge”.

Užsienio žiniasklaida prisideda ir prie B. Gylio bei projekto komandos siunčiamos vienybės ir bendrystės žinutės. „Nors portalai Vilniuje ir Liubline neturi galios transportuoti (deja), jie vis tiek įdomūs. Jie paliečia problemą, apie kurią mes visi turėtume galvoti daugiau: ryšį su kitais pasaulio žmonėmis,” – teigiama technologijų svetainėje „Gismo”.

„Portalas” siekia skatinti bendrystę, kuri jau gimsta, matant kaip aktyviai ir noriai žmonės ištraukia – pakanka pamoti kitoje ‘Portalo’ pusėje esantiems, ir jie drąsiai moja atgal. Vieni šoka, kiti siunčia oro bučinius ar daro atsispaudimus – kiekvienas randa savo būdą komunikuoti. Per ateinančius mėnesius kviesime žmones į skirtingus ‘Portalo’ renginius, tad kviečiame sekti naujienas socialiniuose tinkluose”, – sakė projekto organizatoriai.

LRT.lt

In memoriam

Algis Vedeckas

(1927–2021)

Tautos Fondo pirmininkas emeritus

Algis Vedeckas

Algis Vedeckas po ilgos ligos mirė bandžio mėn. 13 d. savo namuose Massapequa, NY, globojamas savo mylimos žmonos Romos Vedeckienės. Algis buvo pasiturinčių (60 hektarų žemės) ūkininkų Antaninos (Mikšytės) ir Juozo Vedecko sūnus. Gimė 1927 m. spalio 1 d. Užkalnupio kaime, Raseinių apskrityje. Buvo jauniausias iš trijų vaikų (vyresnės seserys – Bronė Balčiūnienė ir Stasė Škėrienė). Baigė Kalnujų mokyklą ir mokėsi Raseinių gimnazijoje.

Rusams grįžtant atgal į Lietuvą ir jų artilerijai bei vokiečių kareiviams įrengus ūkyje apkasus, šeima kartu su frontu traukėsi link Tauragės. Antklode apdengtu vežimu, pakinkytu dviem bėrais arkliais, važiavo mama, sesuo Stasė, tarnaitė Aldona ir sunkiai sergantis tėvas. Prie vežimo buvo pririšta karvė, iš paskos bėgo šunelis Brisius. Kelionėje tėvas numirė ir buvo skubiai palaidotas artimiausiose kapinėse.

Tauragėje susitiko su seserimi Brone, jos vyrų dr. Jurgiu Balčiūnu ir dviem vaikais, taip pat prisidėjo daugiau giminių su vežimais. Visi traukėsi Tilžės link, tikėdamiesi pervaziuoti tiltą į Rytprūsius. Netoli tilto buvo sustabdyti vokiečių kareivių, kurie neleido per jį važiuoti, nes tiltas buvo bombarduojamas rusų. Visa kolona vežimų stovėjo ant plento, o žmonės laukė lauke ir grioviuose. Apie vidurnaktį leidimas važiuoti buvo gautas. Visi sėkmingai atsirado Vokietijoje – tik Brisius liko miegoti griovyje.

Keliavo plentu į Marienburgo pusę, pernaktodami ūkininkų daržinėse. Pusiaukelyje vokiečių policija visus vežimus suvarė į didelį ūkį. Iš ryto darbingus vyrus ir moteris susodino į

sunkvežimius ir išvežė į frontą kasti apkasų. Mama iš vakaro paslėpė Algį vežime po patalais, taip išgelbėdama jį nuo grįžimo į frontą. Tarnaitė Aldona buvo išvežta į frontą ir po karo atsirado Lietuvoje.

Privažiavus Marienburgą, teko palikti vežimus, arklius ir su mažais lagaminais naktį traukiniu keliauti į Bavarijos miestą Regensburgą. Pradžioje kelionė buvo panaši į kadrus, matytus filmuose – vagonai sausakimši, žmonės net stovėjo susikimšę tarp vagonų. Pravažiavus keletą stočių, keleivių pradėjo mažėti ir visi tilpo vagonuose. Priartėjęs prie Leipzigo traukinys stovėjo porą valandų, nes miestą bombardavo. Paskui važinėjo tarp Leip-

Algis Vedeckas slidinėja Alpėse

zigo ir Halle, kol, galų gale, pajudėjo pirmyn ir pasiekė Regensburgą.

Regensburge, su Karmeličių vienuolių pagalba (pas jas buvo apsistoję Lietuvos vyskupai, tarp jų ir prelatas Vytautas Balčiūnas), mama, sesuo Stasė ir Algis gavo darbą ūkyje. Algis turėjo krauti centnerio svorio maišus. Karui pasibaigus ir amerikiečiams užėmus Bavariją, Algis su šeima pateko į Regensburgą, vėliau Scheinfeldą (DP) stovyklą. Scheinfeldė 1947 metais baigė lietuvių gimnaziją. Ten jis žaidė krepšinį. Gyveno barakuose su mama ir Stase rudomis paklodėmis atskirtame kambaryje su trimis kariškomis lovomis. Gimnaziją baigęs, gavo mėlyną uniformą ir dirbo lietuvių pagalbiniam dalinyje, kuris saugojo amerikiečių karines bazes.

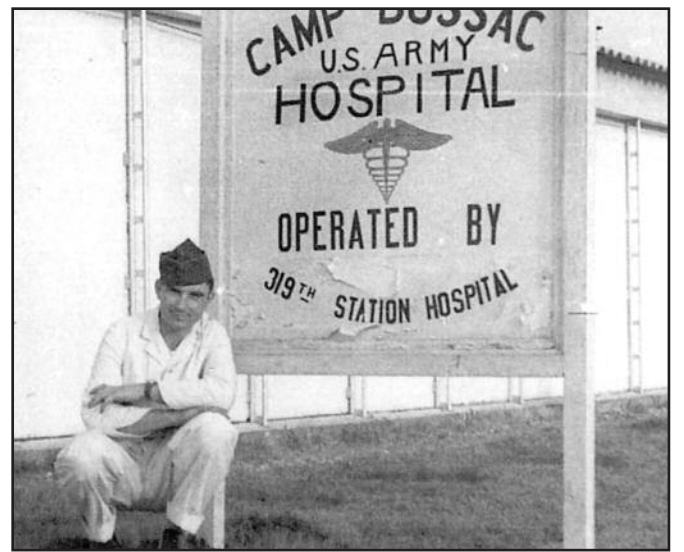
1949 metais atvyko į Rochester, NY. Priklausė Šv. Jurgio parapijai, kartu su abiem seserimis giedojo parapijos chore. Algis buvo labai savarankiškas žmogus. Kai Rochesteryje užsidirbo truputį pinigų, persikėlė į Čikagą ir

mokėsi Illinois Institute of Technology, kol buvo pašauktas į kariuomenę. Kariuose apmokymuose žiemos metu susirgo plaučių uždegimu ir atsiliko nuo savo dalinio, kuris buvo pasiųstas į Korėją. Baigęs apmokymus su kitu daliniu pateko į Prancūziją. Ten dirbo ligininėje rentgeno techniku, o laisvalaikiu slidinėjo Alpių kalnuose.

Atlikęs karinę prievolę pasinaudojo GI Bill stipendija ir 1957 metais baigė Brooklyn College, įgydamas ekonomikos BA laipsnį. Dirbo „Griffiss Air Force Base“ Rome, NY. Dirbdamas toliau studijavo Syracuse universitete ir 1961 metais išgijo MBA laipsnį. Studijų metu ir vėliau dirbo keliose „Fortune 500“ bendrovėse programų vedėju. Ilgokai dirbo „Singer“ kompanijoje Stamford, CT. Vėliau sugrįžo į Brooklyną, NY ir iki pat pensijos dirbo New Yorko miesto finansų departamente nuosavybių vertintoju – „Assessor“.

Nuo gimnazijos laikų Algis dalyvavo lietuviškoje veikloje: nuo 1942 m. buvo ateitininkas, nuo 1946 m. – skautas. Jis buvo pirmasis jaunųjų krikščionių demokratų studijų būrelio leidinio „Jaunimo žygiai“ redaktorius. Krikščionių demokratų partijos narys ir vėliau – Centro valdybos narys. Ilgus metus VLIK'o taryboje atstovavo Krikščionių demokratų partijai ir Lietuvos ūkininkų sąjungai. Nuo 1975 m. buvo VLIK'o valdybos narys.

Daugiau kaip 40 metų Algis buvo Tautos Fondo tarybos ir valdybos narys: valdybos pirmininkas, tarybos pirmininkas, vykdomojo komiteto narys ir tarybos garbės pirmininkas. Jis buvo duosnus Tautos Fondo Juozo Giedraičio Lietuvos moksleivių fondo (JGF) rėmėju ir vienas iš penkių steigėjų. Dar savaitę prieš mirtį Algis dvi valandas dalyvavo nuotoliniame JGF posėdyje per „Zoom“ platformą. Jis taip pat Tautos Fonde įsteigė Romos ir Algio Vedeckų Kalnujų mokyklos fondą, tuo paremdamas mokyklą, kurioje mokėsi.

Algis Vedeckas kariuomenėje Korėjos karo metu

Algis augo tėvų ūkyje ir iš tėvų paveldėjo meilę savo žemei, darbui, taip pat savarankiškumą ir sveiką ūkininko protą, kuris jam padėjo teisingai spręsti gyvenimo uždavinius. Baigęs mokslus ir šiek tiek prasigyvenęs nusipirko vilą Beach Haven, NJ, kurioje mieliai priimdavo gimines ir draugus, augino gėles ir praleisdavo laisvalaikį. Roma su Algiu labai mėgo New Jersey pakrantę ir važiuodavo į vilą, kol sveikata leido. Išėjęs į pensiją Algis, be Tautos Fondo, daug laiko skyrė ir savo namų daržui. Saulei leidžiantis verandose su žmona Roma valgydamas vakariene džiaugėsi Great South Bay vaizdu ir nuo vandenyno dvelkenčiu vėjeliu. Vakaraus skaitė grožinę literatūrą, biografijas, filosofinius veikalus ir kt. knygas. Prie jo lovos visuomet būdavo keletas knygų.

Algis paveldėjo dosnumą iš tėvų, kurie dažnai padengdavo kaimynų skolas. Lietuvai atkūrus laisvę, jis atgavo tėvų žemę. Ją išnuomavo ir pajamomis dalijosi po lygiai su seserų vaikais. Parduavęs žemę, pelnu vėl pasidalijo su visais. Algis prieš mirtį sutvarkė visus namų reikalus, fotografijas perkėlė į kompiuterį ir pamokino žmoną, kaip juo naudotis. Algis buvo tipiškas nyktancios dypukų kartos atstovas.

Giliai nuliūdę liko: našlė Roma, giminės (JAV, Kanadoje bei Lietuvoje) ir jo draugai. Artimųjų gyvenimas buvo praturtintas jo draugyste.

A. a. dr. Bronės ir dr. Jurgio Balčiūnų vaikai

Tautos fondo tarybos ir valdybos nariai 1999 m. Pirmoje eilėje iš k.: Jadvyga Vytuvienė, Rasa Razgaitienė, Jonas Vilgalys (tarybos pirmininkas), Ramunė Žukaitė, Nijolė Parnetto ir Pranas Povilaitis. Antroje eilėje iš k.: Juozas Giedraitis, Algis Lukoševičius, Algis Vedeckas (valdybos pirmininkas), Jurgis Valaitis ir Antanas Dundzila.

„Draugo“ archyvo nuotr.

Roma ir Algis Vedeckai.

Šeimos archyvo nuotraukos

CHIRURGAI

PETRAS V. KISIELIUS, MD, FACS
INKSTŲ, PŪSLĖS, PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
Center for Health
1200 S. York, Elmhurst, IL 60126
Tel. 331-221-9004

AKIŲ LIGOS

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

Talentingiems vaikams – išpūdingos premijos

Šis komisijos vertinimas labai nudžiugino vieną iš konkurso finalo dalyvių.

Atkelta iš 4 psl.

„Nebuvo lengva surinkti profesionalią komisiją, todėl esame dėkingi tiems, kurie sutiko joje dalyvauti – dalyvių atsiųstų įrašų peržiūrai skyrė savo laisvalaikį, turėjo atsakingai įvertinti kiekvieno dalyvio pasirodymą”, – sakė G. Knieža.

Ji pasidžiaugė, kad Talentų konkurse dalyvavo ne tik Čikagoje ir jos

Finale penki dalyviai pasirodė gyvai, o vienai konkursantei – Gretai Grigas iš Kalifornijos buvo leista dalyvauti virtualiai dėl vis dar nerimą keliančio COVID-19. Stebėti konkurso finalo galerijoje „Siela” susirinko pilna salė. Kone pusė žiūrovų buvo vaikai, kurie atidžiai stebėjo savo bendraamžių pasirodymus scenoje. Labiausiai visus nustebino finalistė Gabija Žukauskas (mokytoja Rima Velickienė), kuri pirmuosiuose etapuose pasirodė neblogai, tačiau finalinis jos pasirodymas komisijos narius privertė pašokti nuo kėdžių ir ploti atsistojus. Mergaitė, kuri yra lietuvių emigrantų trečiosios kartos atstovė, lietuviškai padainavo Aktorių trio išpopuliarintą dainą „Paukščiai” (žodžiai Pierre-Jean de Beranger, juos į lietuvių kalbą išvertė Aleksys Churginas. Muziką jiems sukūrė dainininkas ir aktorius Kostas Smoriginas). Susumavus pirmųjų etapų taškus, jai atiteko antroji vieta. Pirmoji vieta skirta Erikui Šileikai (mokytoja Ewena Ma), kuris pianinu pagrojo Edward Grieg kūrinį „Nykštukų maršas”. Trečioji vieta atiteko pianistei Gretai Grigas (mokytoja Silvija Velickaitė), atlikusiai kompozitoriaus Moritz Moszkowski etiudą.

Pirmosios premijos laimėtojas – Erikas Šileika.

aplinkėse gyvenantys jaunieji atlikėjai, bet ir New Yorko, Atlantos miestų, Alabamos ir Kalifornijos valstijų atstovai.

Trečiojo turo laimėtojai buvo apdovanoti piniginemis 1 000, 500 ir 300 dol. premijomis, kurias skyrė Lietuvos Fondas. Vaisės renginio dalyviams ir svečiams paruošė Čikagos apylinkės lietuviai.

Finalo dalyvės (iš k.) antrosios vietos laimėtoja Gabija Žukauskas ir finalistė Mėja Medingytė džiaugėsi konkursu.

Prezidentas G. Nausėda.

Seimo kanceliarijos/Džojos Barysaitės nuotr.

Nesubrendome kaip demokratinė valstybė

Atkelta iš 3 psl.

„Prezidentas labai aiškiai stojo Vingio parko mitingo pusėn. Atitinkamai, labai demagogiškai ir veidmainiškai skamba visi raginimai kviečiant santarvėn, nesipykti, kalbėtis ir panašiai, kuomet Prezidentas palaiko vieną pusę, kuri nepasizymi nuosaikumu. Priešingai, tai yra karinga, radikali, marginalizuota jėga, su kuria tapatinantis Prezidentui kažkodėl ne gėda”, – įsitikinęs V. Valentinavičius.

Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų universiteto (TSPMI) politologė **Dovilė Jakniūnaitė** sakė, kad iš Prezidento kalbos tikėjosi „daugiau užsienio politikos”.

„Tikėjausi viso to, kas buvo pasakyta, nes tai – klasikinės Lietuvos užsienio politikos temos, kurios beveik nesikeičia, jos yra saugios ir aiškios, tačiau man ypač pritrūko Kinijos, nes tai labai akivaizdžiai nauja grėsmė. Taip pat kitokių klausimų nei saugi Lietuvos aplinka ir lyderystė regione”, – teigė ekspertė.

Pasak jos, ši Prezidento kalbos dalis buvo „labai klasikinė ir labai trumpa”.

„Parodyti globalesnę mąstymą,

platesnį mąstymą ir reflektavimą tikrai buvo galima. Juk funkcija Prezidento yra didžiausia užsienio politikoje, bet, aišku, metinis pranešimas skirtas vidaus rinkai, tai automatiškai kreipi dėmesį į vidaus klausimus, tokia dilema ir kyla”, – pridūrė D. Jakniūnaitė.

D. Jakniūnaitė taip pat atkreipė dėmesį, kad prezidento kalba buvo „abstrakti ir retoriškai skambi”.

TSPMI politologas **Ramūnas Vilpišauskas** pastebi, kad netgi savo paties gerovės valstybės sampratą G. Nausėda vis dar apibrėžia „labai plačiai”.

„Iš tiesų, kai imame ieškoti konkretumo, priename prie įvairių socialinių išmokų – tiek vienkartinų, kurias prezidentas vėl pateikė kaip svarbias socialinio teisingumo požiūriu, nors galima būtų abejoti tuo, tiek ir pensijų didinimo, kas yra svarbi priemonė. Bet čia tas konkretumas, sakyčiau, baigiasi, toliau ta gerovės valstybės samprata tampa labai plačia, apimanti švietimo, aplinkosaugos, krašto apsaugos reikalus”, – sakė jis.

Parengė **Vitalius Zaikauskas**

MANO VIRTUVĖ

Kiek šeiminių – tiek šaltibarščių receptų, nes kiekviena ne tik seka tradicija, bet ir prisitaiko prie savo šeimos skonių (daugiau kiaušinių, mažiau svogūnų, rauginti burokėliai, švieži burokėliai... ir t.t.). Bendra mūsų dienu tendencija – liesesnė sriuba, pagaminta su nuriebiniais pieno produktais. Šiame sename recepte kalorijos neskaiciuojamos!

„Klebniški” šaltibarščiai

Reikės:

2 butelių (1 lt) kefyro arba pasukų (1 kvarta)
4 šviežių burokėlių
4 šviežių agurkėlių
4 kietai išvirtų kiaušinių
1 puodelio grietinės
1 puodelio grietinės
1–2 puodelių atšaldyto virinto vandens
puodelio krapų, susmulkintų
puodelio svogūnų laiškų, smulkiai supjaustytų
druskos pagal skonį

Burokėlius išvirti, praešinti, nulupti, sutarkuoti burokine tarka ir suberti į puodą.

Agurkėlius nulupti ir supjaustyti kubeliais. Kiaušinius nulupti, supjaustyti ir visa tai suberti į puodą.

Tuomet pilti kefyra, grietinė, grietinė ir gerai išmaišyti. Įberti druskos pagal skonį. Įpilti šalto vandens – pagal norimą tirštumą (nepadauginti – tirštesnė sriuba skanesnė).

Pabaigoje suberti smulkiai sukaptus krapus ir svogūnų laiškus. Išmaišyti ir dėti į šaldytuvą bent 1–2 valandoms.

Patiekti su virtomis bulvėmis, skaniausia – šviežiomis. Mažas šviežias bulvytes nuplauti po tekančiu vandeniu ir išvirti pasūdytame vandenyje. Tuomet sudėti į dubenį, pabarstyti jūros druska ir šviežiais smulkintais krapais. Skanaus!

Jūsų Indrė

Birželio 13 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Jaunimo centro Jėzuitų koplyčioje po ilgesnės pertraukos kunigas Jaunius Kelpšas vėl aukos šv. Mišias. Prieš jas, 12:30 val. p. p. „Kunigaikščių užėja“ vaišins gardžiu maistu. 12:45 val. p. p. Jaunimo centro kiemelyje, prie Laisvės kovų paminklo vyks Gedulo ir vilties dienos minėjimas. **Kviečiame visus.**

Š. m. birželio 23 d., trečiadienį, 1 val. p. p. „Seklyčioje“ (2711 West 71st St., Chicago, IL 60629) vyks knygos „Viltis gyventi“ sutiktuvės. Knygoje – organizacijos „Lietuvos vaikų viltis“ istorija. Maloniai kviečiame atvykti visus buvusius šios organizacijos narius ir tuos, kuriems įdomi „Lietuvos vaikų vilties“ istorija. Prie arbatos puodelio prisiminsime organizacijos darbus, pasidalinsime prisiminimais. Svarbu laikytis saugumo, tad norinčius dalyvauti renginyje prašome užsiregistruoti **tel. 773-320-4393**, o renginio metu rekomenduojame dėvėti veido apsauginės kaukes!

PUČIA VĖJAS NEŠA LAIVA...

Mylėkime
Lietuva iš
tolo!...

MOTINĖLĖ ŽĄSIS SVEIKINA JUS!

SPINDULYS LITHUANIAN CHILDRENS VIDEOS & LITHUANIAN MOTHER GOOSE PLAYHOUSE - NOW ON YOUTUBE!

Mother Goose Playhouse by Spindulys

Featured here is a channel for kiddies... children wanting to learn Lithuanian from a teacher who has excelled in this for over 50 years...

Let a 'Lithuanian Mother Goose' teach you some basics in a series of short episodes for primary school kids learning Lithuanian. Produced in 2020 by DR Varnas and Darija Varnas these short videos form a new chapter in the activities of Spindulys.

Mažų ir didelių laukia Los Angeles CA gyvenanti ilgametė mokytoja Danguolė Varnienė, pasivadinti Motinėle Žąsimi. Ji papasakos įdomių lietuviškų pasakų, pamokys lietuviškų dainelių, supažindins su kalendorinėmis šventėmis, šalia pateikdama jų paaiškinimą anglų kalba. Vaikai turės galimybę ne tik susipažinti su lietuvių tautosaka, papročiais, bet ir plėsti savo žodyną. Tai puiki pagalba tėveliams ir seneliams, auginantiems savo mažuosius ne Lietuvoje. Susidomėjusius prašome kreiptis el. paštu spindulys@aol.com Čia galite rasti filmuotos medžiagos: **SPINDULYS.COM**

<https://www.youtube.com/channel/UCeWyPbmK7EQ7WN-ZV9wkhRw>

Felicija Daiva.

Jono Kuprio nuotr.

Ką jums sako jūsų katė?

Jeigu katės galėtų kalbėti, jų globėjai užduotų joms daugybę klausimų. Pavyzdžiui, jie galėtų paklausti: Ar tu alkana? Kodėl mėgsti slėptis popieriniuose maišeliuose? Ar tau būtina naudoti sofą kaip draskyklę? Be abejo, katės paslaptingos, tačiau verta pabandyti suprasti, ką jos galvoja ir kodėl jos elgiasi taip, kaip elgiasi. Jūs galite išmokti kačių „kalbą“ kreipdami dėmesį į tokius signalus kaip kūno padėtis, snukučio išraiškos arba skleidžiami garsai. Jūs ne tik tapsite artimesni savo katei, bet ir išmokysite ją vengti blogo elgesio.

Katės psichologija ir elgesys

Nesvarbu, koks jūsų katės charakteris, galime kirsti lažybą, kad ji stipri asmenybė. Temperamentinga, rami, žaisminga – kiekvienos katės asmenybė skirtinga ir su dalele paslapties. Kiekvienas katės šeimininkas sutiks, kad uodeguotosios daro keistus, bet juokingus dalykus. Jos gali pasiūlyti plautuvėje, minkyti ir masažuoti jūsų galvą, kai miegate, arba vaikytis ędalo gabalėlį. Nors jums toks elgesys atrodo juokingas ir smagus, iš tiesų katė tiesiog vadovaujasi savo instinktais. Tačiau jeigu susiduriate su katės elgesio problemomis, turėkite omenyje, kad ji tikriausiai bando jums kažką pasakyti. Vienas iš būdų, kaip iššifruoti tai, ką katė bando perduoti, yra išsiklausyti į jos leidžiamus garsus. Nesvarbu, ar tai miaukimas, murkimas, šnypštimas, kaukimas ar net čirpimas, kiekvienas garsas leidžia užmesti akį į katės mąstymo procesą.

Katės kūno kalba

Kūno kalbą katės beveik išimtinai vartoja, norėdamos pranešti apie savo poreikius ir emocijas. Nesvarbu, ar ji nori pasakyti „pažaisk su manimi“ ar „geriau su manimi nejuokauti“, nuotaiką puikiai atskleidžia uodega. Pavyzdžiui, jeigu katės uodega lenkta kaip klaustukas, tai reiškia, kad ji nori jūsų dėmesio. Tiesiai žemyn nukreipta uodega gali reikšti agresiją. Pa-

našiai ir kiti veiksmai, pavyzdžiui, trynimasis snukučiu į jūsų koją arba vartymasis ant nugaros, reiškia, kad katė jaučiasi gerai ir jums pasitiki. Prie galvos prispaustos ausys rodo, kad katė pyksta, o stačios ir į priekį palenktos ausys – kad katė atsipalaidavusi ir laiminga.

Kodėl katės lipa miegoti ant savo šeimininkų

Dauguma kačių šeimininkų patvirtins: vos atsigulus katės mėgsta atėiti pas juos, susirangyti ant kojų, krūtinės ar galvos ir palaimingai užmigti. Tad kodėl katė pasirenka miegoti būtent ant jūsų, o ne savo katininkam guolyje? Yra kelios priežastys:

Katės mėgsta šiltas vietas. Tad neuostabu, kad naktį, kai saulė nešviečia, jos ateina miegoti ant jūsų kūno, nes ten yra šilčiausia. Tad priimkite tai kaip savotišką katės komplimentą jums.

Meilė. Jūsų numylėtinė paprastai visą dieną namuose leidžia viena. Todėl tada, kai grįžtate namo, ji stengiasi kuo daugiau laiko praleisti su jumis, tikėdamasi, kad jūs jos nebeapaliks.

Jūsų katė jus myli. Štai kodėl ji kas vakarą ar ryte užlipa ant jūsų lovos ir baksnoja jūsų veidą snukučiu, apdovnodama katininku bučiniu, o vėliau susirango ant jūsų kūno. Taip darydama katė jums tarsi sako, kaip nuoširdžiai ji jus myli. Todėl nevarykite jos iš lovos, o verčiau atsakykite į meilę tuo pačiu, paglostydami jai galvytę, kol užmigs.

Saugumas. Kai jūsų murkianti bičiulė ieško vietos, kur numigti, ji visada atkreipia dėmesį ir į saugumą. O kas gali būti saugiau, nei miegoti su jumis – namų valdovu? Jeigu katė susirango ant jūsų, paprastai ji taip elgiasi ne tik dėl šilumos ir patogumo, bet ir todėl, kad su jumis ji jaučiasi saugi. Katė gali ramiai leistis į savo sapnų karalystę, nebijodama, kad jai gresia koks nors pavojus. Jos nuomone, joks priešas jai negali pakenkti, kol šalia esate jūs.

Parengta pagal internetinę žiniasklaidą

COVID-19: Birželio 9 d., 11 val. 30 min.

	Užsikrėtusių	Išgijusių	Mirusių
Pasaulyje	174,929,866	158,717,192	3,770,945
JAV	34,177,251	28,221,272	613,116
Lietuvoje	277,002	261,391	4,320

1YR - 0.75 % APY*

2YR - 1.00 % APY*

*APY - ANNUAL PERCENTAGE YIELD

**MOBILE BANKING | INTERNATIONAL WIRES
CREDIT/DEBIT CARDS | SAVINGS | CHECKING**

310.828.7095 | info@clcu.org

www.clcu.org

Namams pirkti paskolos duodamos mažais mėnesiniais įmokėjimais ir prieinamais nuošiimčiais. Kreipkitės į **Mutual Federal Bank**, 2212 West Cermak Road. **Tel. (773) 847-7747**

Advokatas
VYTENIS LIETUVNINKAS
4536 W. 63 St., Chicago, IL 60629
(Skersai gatvę nuo „Draugo“)
Tel. 773-284-0100 • info@midwaylegal.com
Paslaugos: Nekilnojamas turtas • Investiciniai fondai • Testamentai ir palikimai • Verslo reikalai • Bendri teisės reikalai

www.draugas.org